

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
4-hasabos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási óra 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, június 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Arad világitása.**
- Vita a kvóta fölött.**
- Nemzeti ajándék Kitchener tábornoknak.**
- Zempléni P. Gyula meghalt.**
- Nekrológ az Arany Oroszlán fölött.**
- A rejtélyes kasszaútás.**
- Vernissage előtt.**
- Az inkriminált narkózis.**
- Mérgezések a kávéházban.**
- Az aradi püspökválasztás.**
- A barak-templom fölszentelése.**
- A letartóztatott ügyvéd.**
- Tárca: Az idegesség.** Irta: Kenedi Géza dr.
- Csarnok: Történetek egy ócska paradicsomban.** Irta: Hevessi Jenő.

Arad világitása.

Arad, június 6.

Öreg zsurnaliszták „tengeri kigyó”-nak szeretik címezni azokat a közigazgatási témákat, a melyek évről-évre, évtizedről-évtizedre áthúzódnak s a melyeket szenátor uraimék örökség gyanánt ruháznak át a következő generációkra, kibujva következetesen a megoldás ténye alól s arra a bölcs középutra helyezkedve, hogy törje más is a fejét, nekünk már elég volt az ügyből is, meg a vele járó kellemetlenkedésből is.

Arad város — hála érte a sorsnak — szintén duskálódik e fajta tengeri kigyókban. Hogy többet ne említsünk, ott az indoház kibővítése, a kulturpalota, az Aradot Uj-Araddal összekötő vasnid, vagy a külváros sötét utcái megvilágításának

problémája. Fontos, sürgős ügyek ezek együtt véve is, külön is, de hogy mikor lépnek a megvalósulás stádiumába, arra biztos feleletet vajjon ki tudna adni?

Ma a világitási kérdés van soron. Egy bizottsági ülés tette újból aktuálissá, a mely ma délután gyűlt össze a városházán, hogy isten tudja hanyadszor már, megvitassa az ügyet s ha lehetséges, határozatot hozzon benne.

A határozattól — sajnos — még mindig messze vagyunk. Nehezen megy az alku a város és a gáztársulat közt. A gáztársulat sokat kér, a bizottság pedig spórolni akar a városnak és hivatkozik a méltányosságra, a mely ennél a kérdésnél erősen tekintetbe veendő. Jönnek az ajánlatok, az utóajánlatok, új és új számítást tesznek, kísérleteznek a fénymérővel, a hosszú tárgyalás vége pedig az, hogy a külvárosok sötétségben maradnak továbbra is, a lakosság pedig bukdácsol az utcák porában, sarában és szidja a nem létező kövezetet is, meg a világitást is.

Hogy mi történt ma ebben az égető, sürgős, de még mindig megoldatlan kérdésben, azt az alábbi tudósítás mondja el:

Az aradi világitási és erőátviteli részvénytársaság, mint ismeretes, a város felhívására ajánlatot tett az összes mellékutcák gázlámpáinak átalakítására, azaz, hogy a lámpák pillangó lángjait Auer-égökké változtatja át.

Ebben az ügyben, az ajánlat elbírálására kiküldött bizottság ma délután ülést

tartott Tarjassy Lajos tanácsnok elnökelete alatt.

A társaság két ajánlatot adott be. Az elsőben megszabott feltételek a következők: Minden láng után átalakítási költségek fejében egyszersmindenkorra tizenhét korona és ötven fillért fizessen a város, míg a fentartásért évenként és lángonként négy korona hetvenöt fillért s ezt azzal kéri a társulat, hogy a gázfogyasztás címen az eddigi összeget fizesse a város.

Erre a részvénytársaság utóajánlatot terjesztett be, melynek értelmében Arad város az Auer-égők használata folytán megtakarított, kevesebb fogyasztás után lenne köteles fizetni, de ennek fejében meg kell toldania a fentartási 4 korona 75 fillért évenként és lángonként még négy koronával.

A mérnöki hivatal erre kísérletet tett fénymérőn, hogy a pótajánlat elfogadása előnyös-e a városra nézve. A kísérlet alapján kitűnt, hogy egy Auer-égőgáz fogyasztása évenként 3 korona 12 fillér megtakarítást jelent, azaz kevesebbet, mint amennyit a társulat pótajánlatában kér azért, hogy ne a régi, hanem az Auer-égők bevezetése utáni fogyasztás számíttassék.

A bizottság, mindezeket tudomásul véve, azon nézetten volt, hogy — miután az átalakítás és gondozás tényleg költséget okoz — fizessen a város az eddig lámpánként fizetett fogyasztásdíj fentartása mellett évi két koronát a társulatnak s úgy az átalakítási, mint a fentartási egyéb költ-

TÁRCA.

Az idegesség.

Irta: Kenedi Géza dr.

Fogadok rá, hogy száz olvasó közül legalább is 99 végigolvassa ezeket a sorokat, ha a címet elolvasta. Tudom nem az én érdemem, hanem a tulajdon maga aggodalma viszi rá De az mindegy. Az ember, ha legsivárabb homokterületen sétál is v gíg és figyelemmel nézeget jobbra-balra, ott is talál neki való, hasznos dolgokat, ha szépeket nem is.

Mert bizony rettenetesen sivár és kietlen az életnek ez a terület. Nem én mondom, de azok, a kik hivatásos okból foglalkoznak a modern élet idegeivel s a korszak legnagyobb járványos bajának az idegességet, vagy mondjuk így: az idegek kimerülését tartják. A neurasténia csak gyűjtő neve annak a sok valaminek, a mi ez alatt a név alatt előfordul. Gyökerére még az orvosi tudomány sem birt lehatolni; a „matria morbi” kérdése még nyitva áll.

Előttem fekszenek azonban némely sötét és kegyetlen dolgok. Ma egy derék, nemeslelkű uri embert visznek örök nyugvóhelyére. Golyót lőtt át a halántékán, mivel az idegességgel járó lelki gyötrelmek kifárasztották akara-

tat és megtörnek ellenálló képességét. Távol innen, Nagybecskereken hasonló okból egy tiszteletreméltó urnó koporsóját kísérik ki. Szintén idegesség! Mind a kettő családot hagyot vissza. Házastársat és gyermekeket, a kiknél erősebb kötelek nem bilincseli a szenvedő embert a földi élethez. Az akaratnak s egyáltalán a lelki élet dicsőségének mekkora összeomlása, az emberi lét mekkora katasztrófa lehet az ilyen elhatározás. És mekkora belső, kívülről alig, vagy sehogyan sem látható szenvedés, mely lassan elporiasztja, kiöli, halottá teszi magát a szeretetet is, azt a legnagyobb erőt, a melyet Dante az ő nagy műve utolsó sorában a napnál is nagyobbának tart: L'amor chi muove il sole e l'altre steile. A szeretet, a mely a napot és a többi csillagokat mozgatja. És a mi nincs többé a halálba menő szerencsétlen lény szívében.

A művelt emberiségnek borzasztó démona az idegesség. És ime, az ellene való küzdés mégis oly igen fagyatékos. Avagy nem látjuk-e mint harapódik tovább és mint kap mind nagyobb és nagyobb erőre a lappangó, láthatatlan kórság? Emlékezetemben legalább is 10—15 olyan eset él a közelmúltból, a hol derék, intiger férfiak menekültek a démon marcangoló körmei közül a nagy nirvánába, köztük néhány kifogástalan, előkelő asszony is. Azonkívül itt van az iskolai év vége, a mikor 14—16 éves serdülő iskolásfiukról olvasunk hasonló ször-

nyűségeket. A vizsgálatoktól való tulságos féltelenség s a végtelenség felcsigázott képzelőtehetőség viszi őket a korukhoz semmiképpen nem illő végzetes elhatározásra. És némiképpen a szülőktől szerzett idegesség is. Mert ragadós ez a baj is, még pedig a lelki érintkezés után, vagy reflexek által. Annyi bizonyos, hogy a korábbi időben ezek az iskolai öngyilkosságok nem fordultak elő.

Látnivaló, hogy az új század kimerült idegeket örökölt a régítől. Hát küzdeni kell ellene! Az ujkori higiénia annyi minden közveszedelemnek utját tudja állani. Profilaxisok töltései és utzorosai közt járunk az élet utjain végig; mi baj lehetne tehát abból, ha az orvosi tudomány és a közhatalom az idegességet is fölvenné a ragadós bajok jegyzékébe s legalább az ellene való küzdelem módjait és eszközeit általánosítani.

Persze, első az akarat, a nagy gyógyulásoknak és ujjászületeknek ez az egyetemes és dicsőséges forrása. A ki és a mi a modern ember akaratát edzeni képes, megszámlálhatatlan nyomoruságtól mentheti meg az emberiséget. És legkivált sok elhamarkodott öngyilkosságtól; tehát a legrosszabbtól valamennyi között. Sajnos, éppen az akarat az, a mihez az orvos legkevésbé férhet s a melynek megerősítése és ellenállóvá tétele jobbra önmagunktól függ. De akkor sem tudásunktól, hanem lelki erőnk épségétől és jól szabályozott állapotától.

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

ségekre ne menjen bele. Ily értelemben tesz a bizottság javaslatot a közgyűlésnek.

Már most aztán meg kell várni, mit határoz a közgyűlés és ha erre vagy arra dönt, mikor kerül kivitelre a határozat. Addig pedig legyen a külváros kitartással, rá is fog egyszer kerülni a sor, ha az idén nem, talán a legközelebbi — évszázadban.

Szorgos munka. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A delegáció ülései miatt beállott képviselőházi szünetet ugyan szorgalmasan és szinte páratlan buzgalommal használják fel a képviselőház bizottságai, hogy a jövő kedden egybeülő Házat foglalkoztathassák. Ma délelőtt nem kevesebb, mint négy bizottság tartotta ülését: a gazdasági, pénzügyi, közlekedési és vízügyi bizottság. Letárgyalták a legutóbb benyújtott vicinális vasutakról, a műegyetem pótlásáról szóló törvényjavaslatokat és több jelentést. E hó 12-én pedig elintézik mindama javaslatokat, a melyeket a kormány legutóbb benyújtott.

A gazdasági munkásokért. A képviselőház földmivelésügyi bizottsága ma délelőtt 10 órakor *Károlyi* Sándor gróf elnöklése alatt ülést tartott, a melyen a kormányt *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter és *Bartóky* Géza osztálytanácsos képviselte. A bizottság *Just* Ferenc referálása alapján a gazdasági munkás- és cselédpénztárakról szóló törvény kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Beható és tüzetes vita után, *Darányi* miniszter és *Bartóky* osztálytanácsos felvilágosításai alapján a bizottság a törvényjavaslatához hozzájárult és a Háznak is elfogadásra ajánlja.

Vita a kvóta fölött.

(A pénzügyi-bizottság üléséből.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 6.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt *Falk* Miksa elnöklése alatt ülést tartott, melyen a kormányt *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter képviselték s az ellenzéki képviselők közül többen megjelentek, a kik a bizottságnak nem tagjai. A bizottság napirendjén első tárgyalás

kvóta-javaslat szerepelt. Napirend előtt *Komjányi* Béla az ellen tiltakozott, hogy a kvóta-javaslatot felületes módon csakis formailag tárgyalják.

Szell Kálmán miniszterelnök a kvóta-javaslat tárgyalása ellen hangoztatott kifogásokra nézve megjegyzi, hogy a bizottságnak tárgyalnia kell a javaslatot, mert a Ház ide utasította. A Házban előbb nem fogja tárgyalatni, mint az osztrákok tárgyalják, mert nem akarja a magyar képviselőházat előbb angazsálni.

A kvóta ellenzői.

A bizottság azután rátért a kvóta-javaslat érdemleges tárgyalására, a melyet *Neményi* Ambrus előadó ismertetett, utalva az előző hasonló javaslatokra s azokra a zárszámadási adatokra, a melyek szerint az utóbbi két évben ismét romlott adójövedelmeinknek Ausztriához való aránya.

Elsőnek *Komjányi* Béla szólalt fel, a ki azt kívánta, hogy a kvóta-bizottsághoz utasítsák vissza a javaslatot avval, hogy dolgozzon ki újabb javaslatot az ország tényleges teherviselése alapján.

Szell Kálmán miniszterelnök ezt ellenzi, mert a kvóta-bizottság ezeket a számításokat már megtette és tisztán az egyezség létrejötté érdekében ment bele a 34-es kvótába.

Zichy János gróf magából a kvóta-bizottság jelentéséből azt a következtetést vonja le, hogy a javaslatot nem fogadhatja el s csatlakozik *Major* Ferencnek a kvóta bizottságban beadott különvéleményéhez.

Szederkényi Nándor szintén a kvóta-bizottság jelentésében foglaltak alapján veti el a javaslatot.

Téves engedékenység.

Komjányi Béla először közjogi elvi álláspontját jelzi, azután a kvóta-bizottságot támadja, mert nem lett volna szabad tekintettel lennie arra, hogy alacsonyabb kvótába az osztrákok nem egyeztek volna bele. A kvóta-bizottság átsapott a képviselőház hatáskörébe, mert csak a teherviselési képesség arányáról kellett volna számítás tennie. Az osztrákokkal szemben is hibás taktikát követett a bizottság. A királyi döntésnek is prejudikálnak ezáltal a nemzet kárára. Ilyen káros javaslatot a részletes tárgyalás alapjául sem fogadhat el.

Kossuth Ferenc csatlakozik az előtesszólóhoz és ismételtén utal arra, hogy a kvóta-bizottság saját kijelentéseivel került ellentétbe, a mikor elismerte, hogy a teherviselési képesség kiszámítása kisebb kvótát eredményezne. A régebbi érvek már azért sem támogatják ezt az új javaslatot, mert ma nagy nehézségek vannak abban az irányban, hogy Ausztriával mi méltá-

nyosan megbékülhessünk. Az 1896. előtti állapot 67-es álláspontból jobb volt mint a mai. A javaslatot egészben elveti, mert az osztrákoknak elébe megyünk a nélkül, hogy viszont az ő részükről is ezt látnók.

Justh Gyula közjogi és gazdasági szempontból támadja a megállapodást. Szerinte nincs értelme annak, hogy Ausztria mai viselkedése mellett mi még engedményeket tegyünk neki. A tavaly is sürgetett adatok előterjesztését kéri.

A kvóta mellett.

Hieronymi Károly a közjogi állásponton állván, ebből a szempontból védi a javaslatot. Igaz, hogy az alku, a melyre az 1867. XII. t.-c. utal, nehéz, de ha a törvény állandó kulcsot állapított volna meg, evvel Magyarország állami önállóságát lekötötte volna. Az alku nehézségeit az osztrákok is érzik. Ma a teherviselési képesség arányának megállapítása azonban a tudományban tisztázottabb, mint 1867-ben volt. Az adózási tényleges viszonyok nem fejezik ki teljesen országunk igazi teherviselési képességét, mert még 38-60% mellett is, a mi az adózási kulcsot fejezné ki, Magyarország többet fizetne, mint a mi teherviselési képessége szerint megilletné. De ily módon Ausztriával differenciáinkat nem tudnánk megszüntetni. A kvótát nem szabad semmiféle más kiegyezési kérdéssel összekötni, legkevésbé az adóátutalások kérdésével. Az érzelmi momentumoknak a bevitelre pedig éppen elkerülendő, mert itt anyagi kérdésekről van szó.

Justh Gyula: Bár a kvóta-bizottság se tette volna!

Hieronymi: Nem is tette. A kvótát nem mint a teherviselési képesség kifejezését, hanem mint alkut elfogadja.

A magyar nyelv joga.

Kossuth Ferenc ismét hangsúlyozza, hogy Magyarország eddig is többet fizetett, mint kellett volna. Az országgyűlés jelentse ki azt, hogy csak a régi kvótát fizeti akkor, ha 1907-ig a mai kiegyezést Magyarország kárára megakarnák bármiben változtatni.

Komjányi szeretné a bizottság kormányparti tagjait is hallani. Polemizál *Hieronymi*val majd azt kérdezi, hogy a koronának a kvóta eldöntése végett milyen adatokat fog a miniszterelnök felterjeszteni? A kormánypárt érzelmi momentuma a tulhajtott lojalitás. Kérde, vajon az osztrák bizottsággal való nyilatkozatváltásban a magyar nyelv joga megvan-e óva?

Ez utóbbi kérdésre *Falk* Miksa elnök adott kielégítő felvilágosításokat, mire *Berzeviczy* Albert *Komjányi*nak a kormánypárt képviselőkhöz intézett felhívására kijelenti, hogy *Hieronymi* érveire csatlakozik s azokat elegendőnek tartja.

Az akarat az emberi életnek egyáltalán a legnagyobb csodája. Olyan elem az ember lelki világában, mely még az értelemnél is közelebb áll a Teremtő lelkéhez. Mert hiszen az értelem is csak ennek rabszolgája. Az esetek nagy sokaságából, orvosokkal való beszélgetésből s a magam gondos megfigyeléseiből tudom, hogy a művelt emberek közt előforduló öngyilkosságok nagy száma elmaradt volna, ha akaratukat jókor ellenállásra nevelik. Emberekről tudok, a kik valamely lelki gyötrelem, szenvedély, vagy hirtelen támadt elkeseredés hatása alatt golyót röpítettek a fejükbe, vagy a bordáik közé. A kísérlet azonban nem sikerült. A mikor kigyógyultak s a megrázkódottatás következtében és a gyógyulás ideje alatt lelki háborgásuk végleg megszűnt, maguk bámulnak legjobban oktan cselekedetükön. Testükben a betokosodott golyóval, vagy fejükön a forradással, vígan éltek és élnek tovább. Egyesek kiváló pozícióra is felküzdötték magukat.

Egész világos, hogy az öngyilkosságok nagy része úgy keletkezik, hogy az akarat nem bírta el a hirtelen ránehezülő szenvedés terhét s éppen úgy roskadt össze, mint a hogyan a rossz anyagból vagy rosszul konstruált épületek szoktak. Különösen áll ez olyanokra, a kik ideges kimerülésekben szenvednek s fogyatékos akaratukkal nem képesek leküzdeni ama szeretlen, sokszor hatványosan felfokozott hatásokkal, a melyek az elgyengült idegrendszerben szinte olyan erővel visszhangoznak, mint a milánói Scala színházban a taps.

Fedig ezeket a hatásokat mégis le lehet küzdeni. Elégé tudvalevő dolog, hogy az írók nagy része a szellem folytonos megerőltetése következtében ideggyöngeségben, vagyis neurasthénában szenved. Hasonló ez valamelyest a deficittel való gazdálkodáshoz. A ki értelmi munkában többet ad ki a gyűjtött ideg-táplálékból, mint a mennyit bevett: egy napon deficittel kezd dolgozni. Es ha akkor is folytatja a lelki rablógazdaságot, beáll a krónikus deficit, mint a hogyan a háztartásban is így szokott beállani. Ime a neurasthénának rendes keletkezési típusa, a mihez csak azt kell tenni, hogy a deficitet az életre kellemetlen induktorok: a harag, a bosszúság, az aggodalom stb. nagyban fokozzák, férfiaknál pedig közönségesen az a szégyenérzet is, a melyet szertelen ambíciók kielégíthetlensége okoz. Ez szinte a legerősebb forrása az idegek kimerülésének. Hogy e mellett a célszerűtlen életmód, az éjjeli munka, a kávé, a tea, a bor, a szesz és több efféle csak fokozza az intellektuális munkaképességet, de lényegében új deficitre vezet, az már rég közhely.

Laufenauer Károly, a mi nagy mesterünk, az ideggyógyítás terén, hagyott hátra egy igen becses könyvet: „Az idegélet világából.” A Természettudományi Társulat adta ki és bála istennek — kevesen olvassák. Ezért mondom így, mivel az idegességről írt könyveket rendszeren maguk a neurasthénások olvassák, még pedig a maguk kárára. Az efféle könyvek oly nagy szuggesztív erővel bírnak a beteges ideg-

rendszerre, hogy abban a még nem létező tüneteket is fölébresztik. Azért az orvosok rendszeren el is tiltják betegeiknek a hasonló íráskolvasását. Ebben a nagybecsű könyvben *Laufenauer* az életfoglalkozások sorát így állítja föl: Legidegesebbek a kereskedők, azután a tisztviselők, tanítók, tanítónők, egyetemi hallgatók, katonatisztek, művészek és így tovább. A sor ereje arra a mutat, hogy a zárt levegőben teljesített élethivatás rongálja meg legjobban az idegeket. Ugyanő a neurasthénia és hisztériát egyazon ideges bajnak tartja és, a mi legkülönösebb, a nőket határozottan tisztázza az alól a gyanu alól, hogy a nők aránylag idegesebbek, mint a férfiak.

Könyv lenne egyébiránt abból, ha tovább engedném magam vinni ebben a mederben. De egyet mégis nagyon meg kell nyomnom. Azt, hogy a családban az idegesség beteges állapotai óriási rombolásokat szoktak előidézni. Nem az átöröklésre gondolok, a mi egyébiránt arról nevezetes, hogy mindenki beszél róla, de mi voltát és törvényeit senki sem ismeri. A dolog úgy áll, hogy az ideges férfi könnyebben beleeszeret az ideges nőbe és viszont. Hogy ebből a házasságból is ideges gyermekek származzanak, ez éppenséggel nem törvény. A házasság pedig kivált a nő idegességének kitűnő ellenszere. A férfiak idegességének is jó orvossága volna, ha meg nem rontaná a családfenntartás gondjaival járó nehéz életküzdélem. De jaj akkor, ha a férj neurasthénias és a feleség hisztériás; szóval, ha mind a kettő ideges és egyiknek az

TÁVIRATOK.

Leégett gyár.

Prága, június 6. A Prága mellett levő vi-szokáni villamosági gyárban (azelőtt Kolben és társa) az éjjel tűz támadt, amely azonban csak a gép- és kazánházra szorítkozott és a tulajdonképeni gyárépületet megkímélte. Az üzem valószínűleg csak két napig fog szünetelni, a kárt fedezi a biztosítás.

Az amerikai trust ellen.

London, június 6. A *Westminster Gazette* közlése szerint nagyon reális alapja van annak a hírnek, hogy egy nagy angol gőzhajós-szövetség a kormánytól szubvenciót fog kapni, hogy az amerikai trusttal és szövetségeseivel versenyre kelhessen. Anglia és Kanada, valamint más gyarmatok kormányai és egy hatalmas tőkepénzes-szindikátus között tárgyalások folynak olyan hajóvállalatnak a létesítése végett, amelynek hajói nagyobbak, gyorsabbak és jobb felszerelésűek lesznek, mint azok, amelyekkel az amerikai trust rendelkezik.

Nemzeti ajándék

Kitchener tábornoknak.

(Krüger elnök a béke megkötéséről.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 6.

Rendkívül érdekes ülése volt ma az angol alsóháznak. Azt az indítványt tárgyalták, hogy az angol nemzet *ötvenezer fontnyi* dotációt szavazzon meg Kitchener tábornoknak azért a „diadalért”, melylyel a burokkal folytatott háborúból kikerült. Az indítványnak sok ellensége volt a házban. Élesen kikeltek Kitchener lord ellen s fenne hangoztatták, hogy Kitchenerről mindössze azt fogja érdem gyanánt fejlegyezni a történelem, hogy *asszonyok és gyermekek ellen viselt háborút*. Óriási zivaj támadt erre a teremben, elannyira, hogy a tárgyalást félbe kellett szakítani. Végre is a dotációt megszavazták.

A másik hír Krüger elnök felől érkezik. Az aggastyán a békekötést *oly nagy csapásnak tartja, melynél súlyosabb sem őt, sem nemzetét nem érhetette*. A békekötés teljesen megtörte az ősz elnököt, most már

akarata sincs kinevelve az ellenállásra. A leg-erősebb szerelem mellett is kitörnek az össze-ütközések s mint az az életben rendszeren történni szokott, a hatás ismét visszahat magának a betegségnek fokozására. Ezek azok a rettenetes házasságok, a melyek a kríziseknek szakadatlan lánc-szemeiből állanak s olykor véletlen katasztrófákra vezetnek. Laufenauer is azt mondja, hogy két kifejezetten ideges egyént nem kellene egymáshoz adni.

A végére pedig két gondolatot akarok illeszteni.

Az egyik az, hogy az idegesség nem jellemhiba, hanem betegség. Ezt jól jegyezzük meg. Az idegességben szenvedő emberek legnagyobb részénél külsőleg a bajnak semmi, szemmel látható nyoma sincs. Ellenkezőleg. Olykor viruló színben vannak és korpulensek. Talán ez az oka, hogy a többi ember, gyakran a házastárs is, nem képes elhinni, hogy az illető valóságban beteg és sokkal többet szenved, mint amennyiről panaszkodik. Rendszeren „képzelt betegnek”, képzelődőnek vagy éppen elpuhult lényeknek tartják azokat is, a kik valóságban betegek. És gunyolják.

Ebben ugyan megint van annyi jó, hogy a beteg tespedő akaraterjét meg-meg fölrázza a gunyolódás. De én azt mondom, hogy a betegeket mégis csak jobb az orvoshoz vinni s gyógymódot és életmódot szabni meg nekik, mint csipkedéssel és gunnyal gyógyítani. Ez a drasztikus gyógymód könnyen elkeseredést és

vissza sem akar menni elnyomott, leigá-zott hazájába.

A részleteket *távirataink* a következőkben mondják el:

London, június 6.

Az alsóházban Chamberlain egy hozzáinté-zett kérdésre azt válaszolja, hogy a kormány nem ígért kárpótlást az összes buroknak, a kiknek a háboru kárt okozott, hanem csak azt ígérte, hogy segítséget nyújt azoknak, a kik nem képesek a mesterségük folytatásához szükséges szerszámokat beszerezni. A lakóhelyek helyreállítására ígért támogatásban a királynak az új gyarmatokban lakó összes alattvalói fog-nak részesülni.

Balfour, a kincstár első lordja 50.000 fontnyi dotáció megszavazását indítványozza Kitchener számára. Kiemeli Kitchener érdemeit és azt mondja, hogy Anglia történetében kevés tá-bornok volt, a kiknek nagyobb nehézségekkel kellett volna megküzdenie s a ki nagyobb dia-dallal került ki a küzdelemből.

Campbell-Bannermann melegen támogatja az indítványt, ellenben Dillon ellenzi. William Redmond szintén támadja az indítványt és azt mondja, hogy Kitchenerrel azt fogja féljegyezni a történelem, hogy *asszonyok és gyermekek ellen viselt háborút*. A liberálisok és konzervatívok zajosan ellentmondanak. A mikor Redmond tovább akar beszélni, a lárma annyira növekszik, hogy lehetetlen a szónokot megérteni. A lárma mintegy husz percig tartott, akkor azután elfogadták a vita berekesztéséről szóló indítványt. A dotációt 380 szavazattal 24 ellenében megszavazzák. Ellene szavaztak a nacionalisták és néhány radikális.

Balfour a szavazás után azt indítványozza, hogy a ház fejezze ki köszönetét a tiszteteknek és a legénységnek. Erre a nacionalisták olyan zajt csapnak, hogy az elnök felszólítja őket a szólásszabadság érdekében, hogy ne szakítsák félbe a szónokot. John Redmond azt mondja, hogy a nacionalisták azért csaptak lármat, hogy tiltakozzanak a William Redmond ellen tanusított bánásmód ellen. Az ir nacionalisták erélyes védői a szólásszabadságnak.

Balfour aztán folytatja beszédét és elismeréssel nyilatkozik a katonaság magatartásáról. Megemlékezik a gyarmati csapatok szolgálatairól, és azt mondja, hogy ez a háboru például szolgálhat arra nézve, hogy mire képes a britt

katasztrófát okozhat, kivált ha házastársak alkalmazkazzák egymás ellen. A szeretetnek van gyógyító ereje köztünk és nem a gyűlölet százfélé apró indulatainak. Meg kell szoknunk, hogy az ideges embereket valóságos betegeknek tekintsük és ne nézzük őket még mindig középkori szemmel.

A második, vagy talán az első és utolsó: az akarat. Az, a mivel kezdtem. És a miből minden gyógyulás keletkezik. Az akarat rendszeres nevelése a korai gyermekkortól kezdve. És a hol nem volt nevelve, pótnevelés. Isten tudja, sok művelt ideges ember sinylődik abban, hogy sohasem volt katona s így se gyermekkorában, se azután nem tanulta meg soha, mit tesz az, erős akaratú, a lelki világ egész bátorságával legyőzni a test és a lélek nehéz megpróbáltatásait.

Hogy mi tulajdonképen a neuraszténia és hisztéria, azt, úgy lehet, sohasem fogja egészen megtudni a tudomány. A tapasztalat azonban ezer- és ezerféle módot adott annak elviselésére, olykor gyógyítására is. És talán egyetlen ideges ember sem emelné magára a fegyvert, ha meg-gondolná, hogy baja, minden gyötrelmei mellett is, könnyebbíthető. Sokszor gyógyítható is. És a mi a fő: éppen az idegesség állapota az, a mi a törékeny emberi fajzatot védi és őrzi a még rosszabbtól, a legrettenetesebbtől: az el-mebajtól.

birodalom tisztán katonai szempontból, ha minden egyes részét az a meggyőződés hatja át, hogy az egész birodalom nagy bajban van.

A köszönetet szavazó indítványt erre 382 szavazattal 42 ellenében elfogadják.

London, június 6.

A felsőház megszavazta a Kitchener számára indítványozott 50,000 fontnyi dotációt és egyhangulag köszönetet szavazott a hadseregnek.

Salisbury meleg elismeréssel emlékezett meg a hadsereg szolgálatairól és arra a néme-lyektől hangoztatott állításra utalt, hogy jobb volna a hadsereg számára való legénységet so-rozás útján összeszedni. Mi azonban — úgy-mond — mindig beértük avval, hogy csapa-tainkat a hazaszeretet és a becsület argumen-tumaival nyertük meg s ezt soha sem volt okunk megbánni. (Helyeslés) A miniszterelnök megemlékezett azután a gyarmatok hűségéről, a melyek lehetővé tették Angliának, hogy öz-szes ellenfelei ellenségeskedésével és rosszindu-latával dacoljon és a háborut befejezze. A világ szemében Anglia ma erősebb, mint valaha, mert a világ láthatta, hogy noha az ország tel-jesen meg volt fosztva csapataitól, Anglia ten-geri szupremáciája és nemzetközi állása ele-gendő volt az ország megvédésére. Anglia soha sem volt erősebb, mint a legnagyobb veszede-lem napjaiban.

Amsterdam, június 6.

Krüger elnök teljesen megtört a békekötés feltételeinek hírére, nem akar Délafrikába visz-szautazni. Kijelentette, hogy a békekötés oly súlyos csapás, melynél súlyosabb nem érhet-e volna nemzetét.

Pretória, június 6.

Dewel főbb tisztjeit hazabocsátotta oran-jába és visszaérkezett Pretóriába. A burok többi képviselői elhagyták Vereeniginget, hogy össze-szedjék kommandoikat.

Zempléni P. Gyula.

(Egy újságíró haláláról.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 6.

Régi, jeles újságíró dőlt ki ma Budapes-ten az élők sorából. Igazi, vérbeli zszurnaliszta, jó kolléga, derék ember, nemesszívű férfiú volt. Megérdemli, hogy egy pillanatig megálljunk a ravatalánál. Emlékezete megérdemli, hogy a napi események krónikásai ily gyászos pillan-atban megemlékezzenek a saját mesterségük-ről s a kik mindig mások dolgával foglalkoz-nak, a kik mindig lépcsőül szolgálnak mások számára, hogy azokat sikerhez, dicsőséghez és babérokhoz juttassák: egy-egy pillanatban rá-mutassanak arra, hogy ez a mesterség, a hir-lapírás, idegeket rombol és tönkretesz a szívet, az agyat.

Zempléni P. Gyulát is a mi idegölő mes-terségünk ölte meg: a szakadatlan munka, az éjjelezés és a hirlapírással együttjáró izgalmak a szívet támadták meg és mint annyi jeles társunkat, a szíve is ölte meg.

Megrendülve, mély gyásszal állunk Zemp-léni P. Gyula ravatala előtt. Szerettük őt mind-annyian, kollegái, jó barátai és mindenki, a kinek alkalmá volt őt megismerni. Rokonszen-ves, ritka szorgalmas, munkás férfiú volt.

Nevét az egész magyar intelligens újság-olvasó közönség ismeri. Irt regényeket, elbe-széléseket és hogy a magyar közönség meg-ismerte a modern francia irodalmat, abban nagy része van Zempléninek, a ki számos idegen, különösen francia munkát ültetett át magyar nyelvre.

A Budapesti Újságírók Egyesületének könyv-tárnoka volt, de az utóbbi időben betegeske-

dése miatt nem igen tehetett eleget ebbeli kötelezettségének. Ezt az egyesület legutóbbi közgyűlésén egy kollegánk tréfásan szóba is hozta.

— Nem tudom — ugymond — hogy tulajdonképpen mikor végzi a könyvtáros ur teendőit. Egyszer hétköznapon kértem könyvet tőle, de akkor azt mondta, hogy a könyvtár csak vasárnap van nyitva. Vasárnap pedig mindig Fiumében találkoztam vele. Már most kérem utasítani a könyvtáros urat, hogy vagy hétköznapon adja ki a könyveket, vagy vigye el a könyvtárt vasárnaponként Fiuméba, hogy ott fordulhassunk hozzá.

Az indítvány nagy derűtséget keltett. Szegény Zempléniinek betegágyában referáltak róla. Maga is jót mulatott az indítványon és biztosította kollégáit arról, hogy mihelyt felépül, azonnal rendes hivatalos órákat tart.

Ha felépül! Nem kelt ő már fel többé a betegágyból

Legutóbb a *Magyar Hírlap* segédszerkesztője és a külföldi rovat vezetője volt. Utóbbi minőségében sok nagy jeles sikerrel dicsekedhetik.

Igen sok francia és olasz államférfit ismert személyesen, de különösen a balkán államokban volt otthonos. Alig néhány hónap előtt meginterjúvolta *Sándor* szerb királyt és nejét *Draga Masint*. Az interjú országszerte nagy feltűnést keltett.

Őzvegye, maga is kiváló író, gyászolja és vele együtt gyászolnak kollégái és barátai is.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Faust, opera.
Vasárnap: Délután: Balatoni rege, színmű. Este: Az erősebb, parasztdráma; A pillangó-kisasszony, dráma.

Kettős bemutató.

(Az erősebb. — Pillangó-kisasszony.)

Páros bemutatója volt ma a színpadnak a párból, mint a nóta mondja: egyik fényes, másik halvány. Az egyik, a: *Pillangó kisasszony* bájos színpadi költemény, melyet látni gyönyörűség a finom érzésű ember számára. A másik: *Az erősebb*, bosszantóan rossz darab, melynek csak az a mentsége, hogy nagyon rövid.

Belasco Dávid a mestere a Pillangó kisasszonynak, mely hiszr millióban, tarka, idegen keretben egy jól ismert, nagyon egyszerű, de mégis százszorszépe dologról szól: a hűség asszonyi szerelemről.

A hősnő — Pillangó kisasszony,
Egyszerű japáni leány,
Szívének nincs bonyodalma,
A lelke nem talány.

Csak él, szeret és elhagyják,
Es ebbe szegény belehal.
Látjátok, nemcsak minálunk,
Japánban is régi e dal.

Igy mondja ezt *Heltai* Jenő prólogjában, mely a szívekbe bizelkedő kedvességgel nyitja meg a darabot. Ez a nyolc sor az egész mese. Ilyen egyszerű, s mégis milyen szép. A fehér japáni krizantémum szeretett, s mikor elhagyták, letörött gyenge szára, meghalt bájosan, kedvesen, virághalállal, de a lélekig ható szomorú érzést támasztva.

Ezt a naivul egyszerű eszközökkel ható s éppen azért nehéz szerepet *Szabó* Irma játszotta s ha azt mondjuk róla, hogy olyan volt, mint ez a szerep maga, méltattuk a legcsillogóbb jelzőknél értékesebb dicsérettel. A közönséget mindvégig elragadtatással töltötte el ez az előkelő tehetségű művésznő, kinek felületes figyelemmel nem is látható nagy feladata volt ma

este. A milyen megkapóan bájos ez a szerep, olyan könnyen válhatik nevetésessé, ha csak egy kicsit is megtéveszti a színésznő a dolgát. Tessék csak elképzelni, egy tulhajtott érzelmeikkel teli, bánkódó, reménykedő asszony, aki epekedve sóhajt, sirva dalol és hozzá japáni módra tipegni, legzezőjét idegesen rezgetni kénytelen furcsa szabásu ruhájában. S ő ezt mind fényesen oldotta meg s emellett érzéssel, lágyan csengő hangon énekelt. Virágot is kapott, mely debreceni tisztelőinek megemlékezése volt.

A többi szereplő mellékes a darabban, csak környezet. Meg kell említenünk azért *Mariházyt*, ki elegáns és stilszerűen fagyos angol konzul volt s *Ternyeit*, aki kis szerepében is hatott. A darab előtti prólogot *Borostyán* Sári szavalta el sok értelmességgel és kedvesen.

Semmi különöset sem találtunk volna abban, ha *Végh* István, a színház festője is megjelenik a közönség előtt. A káprázatosan szép díszletek, melyeket valósággal megcsodált mindenki, az ő művészetét dicsérik.

Az erősebb-re azt a rossz viccet gyártotta a közönség, hogy *gyenge* volt, s ez nagyon igaz. Elhibázott lélektani problémán épült fel a kis darab, melyben parasztok szerelemről pózolnak. *Géczy* István, a „parasztdráma“ szerzője nagyon hátramaradt attól a *Géczytől*, aki a Gyimesi vadvirág-ot írta. A rutinja azért fel-felcsillámolt egyes jelenetekben. *Gazdy* Aranka, *Békéssy* Gyula és *Csiky* László sem tehettek arról, hogy folyton szavalniok kellett, annyi azonban bizonyos, hogy jól szavaltak. (L—y.)

* *Pálmay* Ilka Aradon. Mint már említettük, az aradi Nemzeti Színháznak közelébb érdekes vendége lesz: *Pálmay* Ilka asszony, a ki öt estén át készül játszani a nyári színpadon. Az egykor oly sokat emlegetett diva f. hó 13-án este érkezik Aradra s másnap már részt vesz a próbán.

* Az első vendégszereplés. Az érdekes vendégszereplések sorát *Szirmay* Imre, a Népszínház kitűnő művésze nyitja meg, aki f. hó 9 én és 10 én fog az aradi színpadon vendégszerepelni. Hétfőn eljátsza *Liliben* Plinchart, kedden pedig *Kis szökevény*-ben Stanleyt. Az érdekes vendégszereplés iránt általános az érdeklődés. A helyárok a rendesek. *Szirmay* után a legközelebbi vendég — mint fentebb említettük — *Pálmay* Ilka lesz, aki a többek közt egy új operette fő női szerepét fogja Aradon játszani.

* A gésák. Tekintettel A gésák múlt előadásának nagy sikerére, az igazgatóság f. hó 11-ére, szardára ismét kitűzte előadásra.

* A polgári-leányiskola előadása. Nagy gyönyörűséggel nézte a közönség azt az előadást, melyet a polgári leányiskola növendékei rendeztek tavaszi multságuk alkalmával a városligeti vendéglő nagyteremében. Több szülő kivánságára elhatározta az intézet igazgatósága, hogy az előadást, mely a teremben nem érvényesülhetett, megismélteti a színházban. Ez ügyben legközelebb érintkezésbe lépnek *Zilahi* Gyula színingazgatóval. Az előadást valamelyik délutánra tervezik mérsékelt helyárok mellett.

* Dráma-pályázat. A nagyváradi Szigligeti-társaság sikertelen drámapályázatát megismétli. Egész estét betöltő történelmi vagy társadalmi drámát kíván a társaság. A 800 koronás pályamű lejárati ideje. f. évi október hó 31-ke.

* Elhunyt színművész. Budapestről táviratozzák lapunknak: *Szegeti* Imre, a Nemzeti Színház derék, nagytehetségű tagja ma délután hosszú szenvedés után meghalt. Ravatalát a színház előcsarnokában fogják felállítani.

* A Vígyszínház a vidéken. A budapesti Vígyszínház művészei ezidei nyári vakációjukat érdekes művészi vállalkozásra fogják felhasználni. Legjelesebb darabjaikkal vidéki vendégszereplésre indulnak. Első utjokat *Szegednek*

veszik. Az ottani városi tanács ma foglalkozott a színház átengedésére vonatkozó kérvénnyel, amelyet kedvezőleg intézett el, csupán csak azt kötvén ki a művészi vállalkozás vezetőjével szemben, hogy az érkező vígszínházi művészek névsorát és az előadandó darabok jegyzékét mutassa be a színiügyi bizottságnak.

Nekrológ az Arany Oroszlán fölött

(A Kanaboka beléletéből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Sok aradi ember emlékezete járt vissza a múltba, arra a hirre, hogy a városnak néhány évtized előtt legnevezetesebb, híres mulatóhelye: az *Arany Oroszlán*, — azóta Magyar Koronára vedlett át, — megszűnik. Az emeletes házból, a melyben annyi sok zajos eset és vidám ügy történt, egyszerű bérház lesz. Röviden: a szürke próza váltja fel itt is az idilli-kus évek kedves poezisét.

Küldönösen megsiratták az *Arany Oroszlán* kiszervezését azok, a kik benne Kanaboka államot megalapították. *Murai* Károly, akkor aradi újságíró nevezte így azt a bohém-társaságot, a melynek székhelye az *Arany Oroszlán* volt. A társaság tagjai közül néhányan elszármaztak, mások most is közöttünk vannak. Akadtak olyanok is, a kik azóta elmentek Aradról, de a sors visszahozta őket ide: *Zilahi* Gyula, az aradi nemzeti színház igazgatója, *Végh* Pista, a színházi festő és mások. A többiek közül az öreg *Solyomossy*, *Szabó* Antti bá', *Tollagi* Adolf, *Kiss* Mihály, *Balassa* Jenő ma az ország első színházainál vannak.

Az *Arany Oroszlán* nevezetességének a Kanabokának nevezetesebb epizódjait megörökítette annak egy vidám krónikása. Ebből a krónikából vesszük át az *Arany Oroszlán* nekrológjához az alábbi szemelvényeket.

Ott ütöttünk tanyát a *Petőfi*-utcai rozoga, nagy sárga hotelben, mely akkor az *Arany Oroszlán* büszke nevét viselte. És aztán ott voltunk éjjel-nappal, mindig. Ha színészt, vagy újságíró kerestek, csak Kanabokába kellett szalajtani, ott biztos ráakadtak.

Lassankint művészi és irodalmi központtá alakult át ez a kis hely. Eljártak oda szívesen a nem bohémok is. Mindenféle komoly vitatkozások estek ott, főképp pedig töméntelen trófa, de annyi, hogy belebetegültek a vendégek. Ez a vidám, derűs hangulat képezte Kanabokának a vonzerejét.

Rendes szervezetünk volt Köztársasági elnökké *Peterdy* Sándort választottuk meg, elnökké pedig *Réthely* Lajost. Elsőrangú vidéki színész mind a kettő. Ügyvezető-országigazgató volt a karmester, *Delin* Henrik. A többi tisztviselő dupla hivatalt viselt. *Végh* Pista volt a közhordár, mellékesen: kanabokai diplomás hóhér, *Gruber* Géza az államügyész, egyszersmind főpénztári ellenőr, *Solyom* Bandi (most igazságügyi miniszteri fogalmazó) a gyermekkertész és pincemester. Én kezeltem az állam kasszáját és szerkesztettem a *Kanabokai Tárogató* t. Persze, hogy ellenlap is keletkezett, még pedig német. *Hornyák* Viktor — szegény, azóta öngyilkos lett, — indította meg *Kanabokaer* *Presse* cím alatt. Irva jelent meg mind a két újság s szombatonként olvastuk fel. Volt akkor kacagás, hogy csak úgy rengett bele a vendéglő.

Közhivatalt viseltek még az államban: *Somogyi* Gyula rendőrkapitány, *Rózsa* Géza, a fő telefonos, *Szabó* Géza, a kis *Kádas* Muki, *Bonts* Gyula dr. a mai kir. körjegyző, *Buja* Sándor kincstári fogalmazó és mások.

Nem olyan könnyű volt ám bejutni Kanabokába, mint az ember hinné. Előbb át kellett esni az érettségi vizsgán.

Sólyom Randi volt ennek a mestere. Ha új tag jelentkezett, — néha tíz is egyszerre, — az asztal végéről lehúztuk az abroszt; ott ültek a gyermekkert növendékei. Persze, hogy bort nem volt szabad inniok. Ellenben kaptak igen ügyes „pártedli“-ket ezzel a felirással:

A papa kedvence.

A pártedlit, felkötve az álla alá, egy teljes hétig viselte a jelölt. Addi, — lett légyen az illető nagyságos ur, vagy bármily öreg, — per te beszélgetett vele mindenki.

— Jó legyél, Péterkém!

— Csak tanulj, Kálmánkám!

— Vigyázz, kicsikém a ruhádra, mert a mustár ráfröccsen és megver a mama...

Ez volt a társalgási tónus. És nem lehetett érte haragudni, mert igen erős fizetéssel járt.

Ha aztán a jelöltek tisztában voltak az állam törvényeivel, főleg pedig, ha megtanulták az osztályorsójátékot, (mi ezt előbb felfedeztük, mint a magyar kormány), megtörtént a felszabadítás, a minek természetesen, áldomás lett a vége.

Igen, mi fedeztük fel az osztályorsójátékot. Csak hogy más címen. Bum volt a neve.

Ezt az ügyvezető-országigazgató, Delin karmester rendezte. Az öreg ur úgy belejött a svungba, hogy nem is evett, csak nagyjából, rögtön letakarította az asztalt, s az ő derék, becsületes német jargonjával kiadta a jelszót:

— Alszo pum!...

A „pum“ úgy ment, hogy a karmester vette a taktust egyenletes, de gyors ütemben. A mint egymás mellett ülünk, mindenki mondott egy számot, a mint következnek: egy, kettő, három, stb. egész százig. Ez volt egy osztály. Igen ám, csak hogy minden hetes szám és hetes szorzat (14, 21, 28 stb.) helyett bumot kellett mondani, a 77 helyett pláne bum-bum-ot. A ki elhibázta, fizetett egy krajcárt. (Az első szezón végén, ha jól emlékszem, bum-bum forintot és néhány krajcárt szedtem össze az államkasszába.)

Ezt a mesterséget annyira kitanultuk, hogy később gyorspolka-ütemben és visszafelé, száztól kezdve is kifogástalanul bum-oltunk, nagy bosszuságára az öreg Delinnek.

Kiváló hivatala volt Végh Pistának, a zseniális színházi festőnek is. Az ő mestersége virágoztatta fel az állampénztárt.

Az volt a szokás, hogy ha valaki rezonizott, vagy illetlenkedett, felállott Gruber, az államügyész s nyilatkozott ekkép:

— X. Y. polgártársom, ezért és ezért, öt pernyi időtartamra az állam megszabadíttatik. Hóhó, teljesítsd kötelességedet!

És most jött nagy komolyan a széles, mosolygó képű Végh Pista. Egy hasáb fával kopogtatott a delikvens oldalán (nem a derekát értem, hanem a padlót) és kezdte így:

— Beszélék, mert beszélnem kell... Uraságod engedjen a nyers erőszaknak és dobassa ki magát.

Erre Végh elővette másik hivatalát, a közhordárságot. Az illető urat átnyalábolta és kitétte az ajtón.

Ha valaki a kidobottat megszánta, egy krajcárért a közhordár köteles volt visszahozni a karján. Két krajcárért bárkit ünnepélyesen rendreutasított, ötért pláne megvetett, cikornyás, de halálra kacagtató beszéd kíséretében.

„Capitis damnati“-nak címzett könyvecskéjében vette számon az előjegyzéseket, megrendeléseket. Naponta átlag husz rendreutasítás és vagy ötven kidobás történt. Ugyanannyi két és öt krajcár...

A rejtélyes kasszafurás.

(Tomka Samu dr. ügye.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 6.

Folytatólagosan tárgyalták ma az öngyilkossá lett Tomka Samu dr. orvos fivérének, a Bécsben letartóztatott Marót* Sándornak bűnpörét. A vádlott tudvalevőleg azt állítja, hogy a betörést maga Tomka dr. követte el, míg neki nem volt arról előzetes tudomása. Az öngyilkos orvos özvegye pedig megvédeni igyekszik férje emlékét e váddal szemben. Ott ül talpig gyászban a bíróság előtt és remegve lesi az elhangzó vallomásokat.

Pontban kilenc órakor foglalja el helyét a zsufolásig megtelt teremben a bíróság, melynek Agoraszó Péter dr. bíró az elnöke; szavazóbírák: Papp Géza dr. bíró és Csopely Dénes dr. albíró. A tegnapi napon kihallgatták azokat a bécsi rendőrtiszteket, Stukar dr. tanácsost és Nactis dr. rendőrfelügyelőt, a kik Bécsben nyomozták a szenzációs ügyet, ma pedig a budapesti rendőrség megbízottja jött sorra.

(A rendőrtisztek ellen.)

Bérczy Béla rendőrkapitány volt első tanuja a reggel 9 órakor megkezdett további bizonyításnak.

Friedmann védő kifogásolta a kapitány kihallgatását, egyrészt mivel a veszély van abban, ha a rendőrtiszteket olyan körülményre hallgatják ki, a melyről például jegyzőkönyvet nem vett fel. Másrészt pedig a General-biztosító jutalmat tűzött ki, a melyet a rendőrtiszt is elnyerhet.

Daróczy királyi ügyész nem lát okot a kihallgatás mellőzésére, míg Tomkáné jogi képviselője, Pollák Illés dr. is a védő előterjesztését pártolja. Valósággal igazságügyi szerencsétlenség, ha divattá tesszük a rendőrtiszteket kihallgatását. Mert vagy mást vall eskü alatt, mint a mit írásba vett a nyomozáskor s ekkor fejével játszik, vagy pedig ugyanazt vallja s akkor nincs értelme a kihallgatásnak. Mentsük meg a jogvédelmet ily kétes szereplésektől, a minőtől minden művelt államban irtóznak. A rendőrtiszt a sikert keresi, ezenfelül Bérczy kapitányt prémium-érdek és karrier-érdek vezeti természetszerűleg. Ellenzi hát a kihallgatását, a mely megtörné a jogvédelem biztosságát.

Daróczy dr. királyi ügyész újból felszólal és ragaszkodik álláspontjához, mert ha a rendőrtiszt sikert akar, hát mindnyájan azt akarunk, — ez eselben az igazság sikerét.

Pollák dr. hangsúlyozza, hogy a biztosító társaság 20,000 korona prémiumot tűzött ki a tettes előkerítőjének. Bérczy kapitány az ő zseniálisával elő is állított egy tettet, de ez még nem az igazság. En és mind az igazságért küzdünk — az igazságért, de nem úgy, mint a Generali, mely prémiumokat tűz ki.

Daróczy dr. szerint az is igazság, ha a társaság azt akarja, hogy őt ne csalják meg száz-ezer forinttal. Kéri Bérczy kapitányt, ha kíván vallani, kihallgatni.

Pollák dr.: Tessék tőle megkérdezni, majd meglátjuk, azt fogja mondani: kívánok! (Derűtlenség.)

Királyi ügyész: Hisz tartozik vallani. Tanuzási kötelezettség!

A törvényszék elrendelte a rendőrkapitány kihallgatását.

(Az alkaptány vallomása.)

Bérczy Béla kapitány: Maróttal, akkor nap, a mikor őt a bécsi rendőrhatalóság előállította, ő is beszélt. Kérte, mondja meg, hol vette az értékpapírokat és az ékszereket, melyeket eladásra kínált. Ha ezt előadja, esetleg belátja majd, hogy hamis nyomon van.

— Erre Marót — ugymond — megmondta, hogy az értékeket Tomkától kapta. Megvallotta azt is, hogy a betörést dr. Tomka maga követte el. Azt, hogy igazat vall, úgy is dokumentálta, hogy lerajzolta a kasszafuráshoz használt szerzőságot, melyet Bécsben vásároltak.

Elnök: Magyarul tette a vallomását?

— Igen, de aztán megismételte németül is Stukar ur, a bécsi rendőrség bűnügyi osztályának vezetője előtt.

— A rajzot ki előtt csinálta?

— Szinten előtte és egy detektív előtt?
Daróczy ügyész: Kapitány ur látta a kifurt kasszát. Ugy volt ez furva, mint az ily kasszafurásokat végezni szokták?

— Egész ugy.

Dr. Pap Géza bíró: Itt e furó (felmutatja); megfelelt a kasszán látható furás ennek a szerszámnak, mert azt mondják, hogy ez koponyafuró?

— Oh, ez igen is alkalmas a kasszafurásra.

— Mégis úgy nézett ki ott, mintha idegen betörő járt volna?

— Erről volt szó köztünk és ekkor volt, hogy Tomka sirva fakadt s kérdezte, tán csak nem gyanusítottam őt? En megnyugtattam, hogy nem.

Pollák dr.: Megmondta Marót, hogy dr. Tomka mikor és hol vette a furót Bécsben?

— A Gumpersdorfer-strassén vette, vagy két hónap előtt.

— Itt a furó; elég volt ez egymaga?

— Oh, ezzel magával nem lehetett azt a furást tenni.

— Megállapíthatja a szakértő, hogy milyen furóval történt a furás?

— Meg lehet állapítani.

— Akkor majd kérem figyem, — Most azt kérdelem: Marót az öcsésére vallott s azt is előadta, hogy hol vette Tomka a furót, — miért nem tetszett ezeket a nagyon fontos dolgokat jegyzőkönyvbe venni?

— Nem vette be dr. Nactis bécsi rendőrfelügyelő ur.

— De hisz ő tegnap, az én kérdésemre, erről nem tudott,

— Másnap megismételte Marót.

— De miért nincs a beismerés benne a jegyzőkönyvbe, erre tessék felelni?

— Nem én vettem fel.

— De ambíciója volt azt aláírni?

— Aláírtam.

— Mégis, hogyan van az, hogy dr. Nactis nem tud arról a beismerésről?

— Azt nem tudom.

Elnök: Hát azért nem lehet a kapitány urat faggatni, hogy miért nem tud valamiről Nactis.

A védő: Nemde, kapitány ur, az volt a legfontosabb, hogy Tomka tört be és hol vette a szerzőságot hozzá?

— Nem ez volt a fontos.

— Hát mi?

— Az, hogy az értékpapírok december 17-én már Bécsben voltak.

— Figyelmeztette kapitány ur a bécsi Nactist arra, hogy a Marót furó-rajzát az iratokhoz csatolja?

— Igen.

— Igen?

— No és tudnia is kellett, hogy ez igen fontos.

— Hát arról nem tartotta szükségesnek meggyőződni, hol ez az üzlet, melyben a furót vették volna?

— Déli 1-kor vallott erről s akkor már nem volt időm.

— Ma emlékszik arra az üzletre?

— Csak azt mondta, a Gumpendorferstrassén vették egy vaskereskedésben.

A védő ellenzi Bérczy megesketését a biztosító társaság díja miatt, aztán azért, mert lényegben ellenkezik a Nactis vallomásával. Tomkáné ügyvédje, dr. Pollák azért is ellenzi a megeskétést, mert Bérczy elmulasztotta jegyzőkönyvbe venni a legfontosabb dolgokat.

Daróczy ügyész: Azt hiszi ügyvéd ur, megengedik Bécsben, hogy egy budapesti rendőrtiszt jegyzőkönyveket vegyen fel?

A védő: Ő vette fel.

Ügyész: Csak aláírta.

Elnök (a vádlotthoz): Van önnek valami megjegyzése?

Marót (a tört magyarságával): Az, hogy Bérczy ur szöszterint nem mond igazat.

— Miért?

— Mert akkor este betörésről, szerszámról szó sem volt.

A bíróság Bérczyt megeskette s aztán a többi tanuk jöttek sorra.

(Érdekes tanuk.)

Dr. Schnürmann Jakab bécsi ügyvéd Marót vádlottnak a vagyoni viszonyairól tett vallomást. A tanu egyszer végrendeletet csinált részére s a szerint Marót az általános örökösévé anyját

tette. Ezenkívül dr. Tomkára 15.000 forintot s néhány rokonának 2—2000 forintot kívánt hagyni.

— Mennyi lehetett a vagyona?

— Azt nem tudom, de maguk a hagyományok vagy 25.000 forintot tettek ki.

Pisztér Kálmán borbélyeség tud arról, hogy a hol alkalmazva volt, Echten Ferenc borbély privátlakásán megjelent valaki és álszakált ragasztatott magának.

Elnök: Mikor volt ez?

— Karácsony előtt.

— A nap mely szakában?

— Ugy estefelé.

— Az üzletből mentek a magánlakásba?

— Igen. Ketten a gazdammal s az illető ur még azt mondta, azért kell az álszakál, mert a feleségét akarja próbára tenni.

— Mikor mondta ezt?

— A mikor visszajött az üzletbe s én a szakálhoz illően megfésültem. Hogy mit fizetett, nem tudom, de nekem 30 krajcár borralót adott.

— Hogy nézett ki?

— Cvikkert viselt. Később az arcképről felismertem.

Elnök (Marótra mutatva): Képzeld el ez embert szakál nélkül, ez volt?

— Hasonlít hozzá, de az szürkülő bajszu volt. Alacsonyabb is volt.

— Cvikkere volt?

— Igen. Az arcképéről a vizsgálat alatt felismertem.

Dr. Pollák Illés: Hogy lett ön e pőr tanujává?

— Akkoriban detektívek jöttek hozzánk.

— Hogy ment el az a cvikkeres ur akkor önöktől?

— Ugy álszakálasan.

Echten Ferenc borbély, tanu, az előbbi tanunak gazdája, nem emlékszik az illető álszakálas vendégre. Tagadja, hogy ő ragasztotta volna fel Tomkának a szakált. Nem is látta soha. Segédje tévedhet, mert gyakran megesik, hogy üzletében álszakált keresnek.

A tárgyalást két hétre elhalasztották, mert sok új tanut kell beidézni kihallgatás végett.

Vernissage előtt.

(A Nemzeti Szalon aradi kiállítása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

A templom-utcai polgári fiúiskola két nagy dísztermében immár teljesen elrendezve áll a *Nemzeti Szalon* vasárnap délben megnyíló kiállítása. Szinte zsufolva van a negyven méter hosszú két terem képekkel. Szobrokkal, a falak három sorban telerakva, a paravánok pedig egész a tetejükig dekorálva vannak. Aradi szerzők műveivel (*Urhegyi* Alajos, *Balla* Frigyes és *Barna* Kálmán) az amugyis óriási anyag úgy megszaporodott, hogy a tárlat most 278 műtárgyat foglal magában. Ez olyan szám, amekkorával eddig a *Szalon*-nak nemhogy vidéki, de budapesti tárlata sem dicsekedhetett.

Rózsa Miklós dr. a *Szalon* titkára és *Rubovics* Márk műtáros ma megtették az utolsó intézkedéseket a tárlat érdekében, mely — az előjelekből ítélve — teljesnek és nagyszabásúnak ígérkezik. Az ünnepélyes megnyitáson — mely vasárnap délben pontban 12 órakor lesz — képviselve lesz Aradvármegye és a város minden batósága: meg fognak jelenni a fő- és alispáni hivatal, árvaszék, polgármesteri hivatal, a városi tanács főbb tisztviselői, a papság és a hadsereg, valamint a sajtó képviselői és előreláthatólag díszes hölgyközönség. A tárlat rendezősége ezutón újból is figyelmezteti a közönséget, hogy meghívókat a megnyitásra nem bocsát ki, a publikum már a megnyitás napján megtekintheti a tárlatot 1 korona belépő díj mellett.

Holnap, szombaton, a sajtó képviselői, valamint az aradi műv. egyesület vezérférfiai: *Urbán* Iván főispán, *Institóris* Kálmán polgármester és *Csák* Cirjék dr. minorita rendfőnök tekintik meg a kiállítást, ugyancsak aznap ad-

ják át a rendezők a tárlatot a Szalon igazgató-ságának: *Vérsi* József alelnöknek és *Ernszt* Lajos ügyvezető igazgatónak, a kik *Écsy* Ferenc és neje, *Kézdi-Kovács* László és *Giczey* Lajos felügy. biz. tag kíséretében holnap érkeznek Aradra. A vendégek este részt vesznek a kiállítás megnyitása alkalmából rendezett *díszbeadáson*, hol *Rózsa* Miklós ez alkalomra irt verses prólogjával üdvözli őket *Gazdy* Aranka. Hisszük és reméljük, hogy a vasárnapi nap méltó lesz Arad város közönségéhez s ahhoz a tradícióhoz, mely Aradon a *Nemzeti Szalon* névéhez fűződik s ezért már eleve is szeretettel üdvözöljük körünkben a magyar művészet érkező képviselőit.

TANÜGY.

(—) Az aradi tanítótestületek segélyalapja szombaton, f. hó 7-én d. u. fél 5-kor a templom-utcai elemi B) fiúiskola III. osztályában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat azon figyelmeztetés mellett van szerencsém meghívni, hogy alapszabályok módosításáról lévén a szó, a közgyűlés csak akkor határozatképes, ha azon a rendes tagok kétharmada van jelen. Tárnya: 1. Alapszabály-módosítás. 2. Részleges tisztujtás. Arad, 1902. jun. 6. *Bokor* Alajos, elnök.

Az inkriminált narkózis.

(Az aradi orvos-szövetség közgyűléséhez.)

Arad, június 6.

Arra a vitára vonatkozólag, a mely az országos orvosszövetség aradi fiókjának tegnapi közgyűlésén folyt le, az alábbiak közlésére kértünk fel:

Igen tisztelt szerkesztő ur! B. lapjának az országos orvos-szövetség aradi fiókjának közgyűléséről közölt tudósításában a téves adatok egész sora foglaltatván, engedje meg, hogy erre nézve az igazság érdekében a következőket jelentsem ki:

AZ orvosszövetség t. választmánya egyik ülésében a fogtechnikusokkal foglalkozván, célszerűnek vélte, hogy fogorvos kartársait tisztességtelen konkurrenca ellen védje, oly határozatot hozott, melynél fogva aradi orvos — és nem dr. *Keppich* — fogtechnikusnál nem altathat. A választmány jóhiszeműleg hozta a határozatot. E határozatnak nem volt éle valamely kartárs elen, de sajnos, megfélekedezett arról, hogy disztingváljon. Mert ha azt mondja a választmányi határozat, hogy fogtechnikusoknál, kik jogtalanul huznak fogat, eltiltja az orvosi közreműködést, meghajlom a határozat igazsága előtt, de eltiltani az orvosi közreműködést ott és annál, ki engedély alapján huz fogat és végez tömést, nem felel meg felfogásomnak és azért jelenttem be felebbezést ezen határozat ellen, csakis azért és nem anyagi érdekeltségéért fogva, sem pedig azért, mert a választmányi határozat megtiltotta dr. *Keppich* nek az altatást.

Az is foglaltatik a tudósításban, hogy a választmányban szóvá tették, miszerint *Morgenstern* Gyula aradi fogtechnikus, mikor valakinél narcozisra van szüksége, *Keppich* Jakab orvost hívja meg, ki a narcozist el is végzi. Ez nem áll, mert *Morgenstern* meghívására, ki tömést végez, már narcozist, több kartársam és pedig: dr. *Grossman*, dr. *Schusztér*, dr. *Tisch*, dr. *Hermann*, dr. *Ausztérweil*, dr. *Bácskay*, dr. *Kronstein*, dr. *Kis*, és dr. *Keppich* végeztek. Mind ezt pedig nem tették szóvá a közgyűlésen, hanem az én felebbezésem folytán volt ezen határozat a közgyűlés napirendjére tűzve.

Megfelebbeztem ezen határozatot azért, mert igazságérzetem, lelkiismeretem, jogérzelem arra indított.

Midőn felebbezésem napirenden volt és én

elsőnek felszólaltam, teljes tárgyilagossággal mutattam ki, hogy é-dekelve nem vagyok, megmondottam azt is, hogy nem teszek különbséget diplomás és nem diplomás ember között. ha tisztességes; megmondtam, hogy becsületes embernek, ha *jogos hatáskörébe* vágó munkát végez, működésében segélyére lenni nem dehonosztáló; kimutatni igyekeztem, hogy a munka nemesít és jogérzetem tiltakozik az ellen, hogy a tisztességes munka emberének, ha *jogos foglalkozásában* reám szorul, segítséget ne nyujtsak.

De hiába volt küzdenem, leszavaztak. Az ügyben azonban ezzel az utolsó szó kimondva nincs, a közgyűlési határozatot megfelebbeztem a központi igazgató tanácshoz, (és nem az országos közegészségügyi tanácshoz) és reményem van rá, hogy az igazság diadalmaszkodni fog.

T. szerkesztő urnak igaz hive

Keppich Jakab dr.

MULATSÁGOK.

(=) A polgári leányiskola tavaszi mulatságánkból 250 korona folyt be, mely összeget az intézet kebelében alakított Rottersegélyalap gyarapítására fordítják. Felülfizettek gróf *Breda* Viktorné 10 koronával özv. *Boros* Béniné 3 koronával. Mikor az igazgatóság köszönetet szavaz nekik, egyben hálás elismerést mondván *Krispin* Józsefnek a zongora ingyenes átadásáért, *Wollák* Józsefnek az ácsmunka, *Lengyel* Lőrincnek a kárpitós munka ingyenes elvégzéseért.

(=) *Tüzoltóból* *Borosjenón*. A borosjenői önkéntes tűzoltó-egyesület f. hó 15-én a községit erdőben juniálist rendez.

Mérgezések a kávéházban.

(A veszedelmes fogylalt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Arad egyik előkelő kávéházában tömeges mérgezés történt tegnap. A vendégek közül mintegy ötvenen borzasztó rosszul lett vett erőt s ez a fogylalt és jégkávét fogyasztásától származott.

A mai nap folyamán mindenfelé erről az esetről beszéltek s a rendőrhatalóság is megindította a vizsgálatot ez ügyben.

Délután négy órakor történt az első rosszullet. A kávéház szakácsa szédülni kezdett, majd erős gyomorfájdalmakról panaszkodott. A szakács azt mondta, hogy egy vendéglőben gulyást evett s bizonyára ettől lett rosszul. Ha ekkor rájönnek, hogy a mérgezett-fogylalt volt az oka bajának, a későbbi tömeges mérgezések elmaradnak.

Több kávéházi vendégen, kik uzsona időben fogyasztottak fogylaltot vagy jégkávét, már délután mutatkoztak a mérgezési tünetek. Így dr. *Hermann* Gyuláné és özv. *Petrovits* Mihályné urnőket a *Baross*-parkban kezdte kinozni a mérgezés. Alig tudtak hazameenni s otthon azonnal le kellett feküdniök. Mindkettőt görcs fogta el, mely egyre fokozódott. Közel két óráig tartott ez a kínos állapot, míg a baj némileg megnyihült.

Talán a legsúlyosabban *Ötvös* Dániel dr. nejét érte a baj. Oly rosszul lett, hogy az éj folyamán éter injekciót volt kénytelen orvosa: *Kabdebó* János dr. alkalmazni. Leánya, *Andrea* hasonlóképen erősen megszenvedte a jégkávét.

Hasonló baj érte *Vojtek* Kálmán gyógyszerész nejét és két fiát, *Gebhart* Istvánt és nejét, *Steinitzer* Pál dr.-t és nejét, *Vass* Dezsőné, *Pless* Hermann és fiát, *Szabó* Albertet és nejét, *Pollák* Vilmost, *Hein* gyógyszer-

részt, *Marschall* Lajos dr. családját és másokat.

Seidner Samut különösen elővette a baj. Irtózatot kellett kiállania s egészen ma délig feküdt. Hogy fájdalmain enyhítsenek, éter injekcióra volt szükség.

Egy uri háznál vendégek voltak, kiket az uzsonnánál fagyalttal vendégelt meg. Szerencsétlenségre azonban a fagyaltot az illető kávéházból hozatták. *Igy egyszerre tizen lettek rosszul.*

Az orvosoknak sok dolgot adott a város minden részéből jelentkező megbetegedés. — Egész éjjel ide-oda jártak a fogatok az orvosokkal és igen sok háznál kinlódó betegek fölött aggodalmaskodva virrasztotta át a háznép az éjszakát. Ma délig azután a mérgezetek valamennyien jobban lettek s bár nagy kinokat kellett átszenvedniök, komolyabb baja senkinek sem történt.

A mai nap folyamán orvosrendőri vizsgálat volt a kávéházban. Itt megjelent *Posgay* Lajos dr. tiszti főorvos, *Öttös* Dániel dr. ügyeletes kerületi orvos, *Kabdebó* János dr. Az orvosok konstatálták, hogy a mérgezések tényleg a fagyalttól származtak. Megállapították, hogy a kávé nem oka semminek, a mérgező anyag a fagyalthoz szükséges vanílinben volt.

SPORT.

+ **A Meteor kerékpárklub** működő tagjai felkéretnek, hogy f. hó 7-én este 9 órakor több fontos tárgy megbeszélése végett a klubhelyiségben okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

Az aradi püspökválasztás.

(A zsinat összehívása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

A püspökválasztó zsinatot, a mint megirtuk, június 12-ére tűzte ki az aradi román szentszék és egyben kimondták, hogy a választást az aradi román székesegyházban tartják meg.

Papp I. János protoszincellus, a püspökség ideiglenes vezetője, tegnap bocsátotta ki a zsinat meghívóit. A meghívó így hangzik:

2800—1902.

Igen tisztelt Uram!

A boldog emlékü *Goldis* József püspök elhalálozásával az aradi egyházmegye püspöki széke üresedésbe jövé, az alóli szentszék, az egyház szervezeti szabályzata 89., 90. és 98. §-ának intézkedése értelmében, a nagyváradi görög keleti román szentszékkel történt megállapodás és *Metianu* János metropolita a nagyméltóságának jóváhagyása alapján, az új püspök megválasztására a rendkívüli egyházmegyei zsinatot az aradi székesegyházba, *csütörtökre, f. é. május 30-án (június 12)* délelőtt kilenc órára hívja össze, megjegyezvén, hogy a zsinat megnyitása előtt, a szervezeti szabályzat 100 §-a értelmében szerdán, május 29-én (június 11-én) este hét órakor a pünkösdi tepicum szerint való mise tartatik.

Ezt, mint zsinati képviselőnek tudomására hozván, kérjük, hogy a küszöbön álló jelentős aktusnál részt venni sziveskedjék.

Arad, 1902. május 20. (június 2.)

Az aradi görög keleti román egyházmegye szentszéke:

Papp I. János
protoszincellus.

A választáson *Metianu* János nagyszabeni érsek-metropolita elnököl, a ki e célból szerda délután négy órakor érkezik Aradra. Az érsek

megérkezésekor az ünnepélyes fogadtatást megelőzik.

A püspök-választás idején a román székesegyház felső része, a hol a férfiak szoktak állani, a zsinati tagok részére van fentartva; a közönség a női helyeken és a kóruson lehet jelen. A közönség részére, korlátolt számban *belépő jegyeket* adnak ki s csak ezek fölmutatásával lehet a székesegyházba jutni.

A választást, a mely kilenc órakor kezdődik, a hivatalos formások egész sora előzi meg, úgy, hogy a választás valószínűleg *déli egy órakor* lesz befejezve.

A *Keleti Értesítő*, mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, ma hosszasan foglalkozik az aradi püspökválasztással. Megjegyzi, hogy *Mangra* Vazul és hívei el vannak keseredve, mert a választást a templomban tartják meg, nem pedig a szemináriumi épületben, ahol ők szeretnék volna.

A szavazásban hatvan zsinati tag vesz részt, míg *Mangra* és *Hamsea*, mint érdekeltek, nem szavaznak. A zsinat *bánati* tagjai teljes számban, a *bihariak* pedig jó részben *Hamsea* pártján vannak. A küzdelem igen erős lesz, melyből *győztesként Hamsea* fog kikerülni. A többsége néhány szavazat lesz csupán.

Hogy a választás eredményét komplikáció által megváltoztassa a *Mangra* párt, fel akarta léptetni *Papp* I. János protoszincellust, ki azonban nem vállalta el a jelöltséget, hanem *Hamsea* pártjára állott.

HIREK.

A barak-templom fölszentelése.

— Az utolsó istenítisztelet. —

Arad, június 6.

Néhány nap még és a minoriták templomát lebontják. Az öreg szentegyház körül javában állítják már a magas állványokat, melyeken a munkát megkezdik. A jövő hét első napjaiban a kőművesek hozzáfognak a romboláshoz, mely ez idő szerint az épület belső részeiben már nagy erővel folyik.

A százötvenéves, történelmi multtal bíró templomban az utolsó misét, mint már említettük, *vasárnap, f. hó 8-án* tartják meg. Szó volt eleinte arról, hogy bevárják a templom véd-szentjének, *Páduai Szt.-Antalnak* ünnepét, mely június 13-ára esik, de mivel a lebontás sürgős, a minorita atyák egy napot sem akarnak elmulasztani mely az építkezés munkáit akadályozná, így már hétfőn, vagy kedden a torony széjelszedéséhez kezdenek az ácsok.

Az utolsó nagy mise d. e. 10 órakor kezdődik. Előtte, 9 órakor, prédikációt és bucsuzsédet tart *Csák* Cirják dr. tartományi rendfőnök. Ezt szentségkítétel és *Te Deum* követi.

Mise után a papság és a nép körmenetben az Oltári szentséget átvizsi a *Kölcsey-utcai barak-templomba*. A barak-templomot a szentség elhelyezése után a rendfőnök a püspöktől kapott felhatalmazásnál fogva felszenteli, az után pedig a már ott felállított oltárnál csendes misét szolgáltat. Hétfőn reggel az összes szelvényeket átvizsik a barak-templomba.

A torony lebontását megelőző este, valószínűleg hétfőn, vagy kedden az *összes harangokat meghuzzák*, bucsuzató gyanánt. A harangok egy teljes órán keresztül fognak szólani.

Végül közöljük az alábbi kommunikét: Kéretnek az utolsó mise énekkarában közreműködő hölgyek és urak, hogy e hó 8-án, vasárnap délelőtt háromnegyed 10 órakor az utolsó misére a templomban pontosan megjelenni sziveskedjenek.

— **A szász király haldoklik.** Komoly hírek érkeznek *Drezdából* az agg szász király egészségi állapota felől. A király napok óta aggasztóan beteg s felépülésében nem igen biznak. Tegnap újabb rohamot kapott, a mi nagyon elgyöngítette. Ma nagyon rosszul érezte magát, elannyira, hogy az orvosok *lemondottak róla*. Az összes hercegek és miniszterek uton vannak s a haldoklóhoz sietnek.

— **Dessewffy püspök újból beteg.** *Dessewffy* Sándor csanádi püspök, bár még gyöngéledő, azt a vágyát fejezte ki, hogy bármilyen jól érzi magát Szegeden, az otthonába vágyik. Tiskára táviratilag intézkedett egy nagy komforttal berendezett szalón-kocsi iránt, melyet majd a temesvári vonathoz kapcsolnak. A püspök tegnap este nyolc órakor a „Szeged“-pályaudvarra hajtatott s az előkészített szalónkocsiba szállt, ahol az éjszakát töltötte. A Budapest felől érkező gyorsvonathoz kapcsolták a szalónkocsit, mely székvárosába vitte a főpásztort. Temesvárott a káptalan fogadta és üdvözölte az egyházfőt, ki a fogadtatás alatt újból annyira rosszul lett, hogy rögtön lakására kellett szállítani, a hol most ágyban fekszik.

— **Munkácsy-emléktábla leleplezése.** Az e hó 15-én végbemenő ünnepély, melyet Munkácsy Mihály emléktáblájának leleplezése alkalmából rendez az aradi Nemzeti Szövetség, nagyszabásúnak ígérkezik. Most legutóbb az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* adta tanujelét a leleplezés iránti érdeklődésének. Átiratban értesítette a szövetséget, hogy az emléktáblára *koszorút küld*.

— **Motorokocsik a csanádi vasuton.** Az *Aradi Estilap* jelenti: Említettük már, hogy az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága kísérletet tesz, hogy vajjon motorokocsikkal nem-e lehetne lebonyolítani a személy-forgalmat. Meg is rendeltek egy csomó motorkocsit a világhírű *De Dion* párisi cégnél. De a párisi cég a megrendelt kocsikat a kitűzött határidőre nem szállította, s így a vasutigazgatóság most *magyar gyárakhoz* fordult, hogy valahára megtehessék a régóta tervezett próbát. A vasutigazgatóság egy motorkocsit rendelt az aradi *Weitzer-féle waggongyárnál* és egyet a budapesti *Ganz-gyárnál*. Attól függ majd, hogy melyik gyárnak a gyártmánya fog jobban beválni, s aztán attól a gyártól rendelnek majd annyi kocsit, a mennyi a vasut összes hálózataira szükséges. A megrendelt kocsik mihamarább elkészülnek s már a próbák napját is kitűzték. Az aradi waggongyár még július hóban szállítja a motort s evvel az első próba augusztus 1-én lesz Arad és Mezőhegyes között. A Ganz-gyár motorja augusztus hóban készül el s evvel szeptember elsején lesz az első próba Arad és Brád között. Ha a próbán a motorokocsik beválnak, akkor a vasut az egész személyszállítást motorokon bonyolítja le. Fölötte érdekes terv van arra nézve, hogy miként fognak közlekedni a kocsik. A motorok ugyanis bejönnek a városba. A Fehér Kereszt előtt lesz végállomás, innen veszi fel az utasokat s kiszállítja a vasutra. Az állomáson át megy a vasuti vágányokon, keresztül megy Makón és Szőregnél letér a csanádi-vasut vágányairól. Itt át megy majd egy közuti vágányra, mely a szeged-uj-szegedi közuti hidon keresztül, Szeged szívébe visz. Itt is egy szálloda előtt lesz a végállomás. Mindez természetesen csak akkor lesz lehetséges, ha az első próba beválik.

— **A csongrádi mandátum.** *Baross* János dr. mandátumának megsemmisítése folytán új választás lesz Csongrádon. Mint levelezőnk értesít, a szabadelvűpárt *Cicatricis* Lajos dr. csongrád-megyei alispánt léptette föl képviselőjelöltnek. A további eljárást ezután állapítja meg a csongrádi pártvezetőség.

— **Neuman Ede emléke.** Néhai Neuman Ede-nek vasárnap végbemenő szobor-leleplezési ünnepélyére mind szélesebb körben folynak az előkészületek. Mint értesülünk koszorút helyez a szoborra az *Aradi Polgári Takarékpénztár* is, melynek egyik válsága idején Neuman Ede egyik buzgó támogatója volt s mint az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatójának tagja részt vett a mentési akcióban. Koszorút tesz továbbá az emlékre az *Aradmegyei Takarékpénztár*, melynek nevében *Bing Vilmos* igazgató mond beszédet. Megkoszoruzza a szobrot a *Kereskedő Országos Egyesülete* is.

— **Éjjeli eső.** Sok fenyegető veszedelmen ment keresztül az idei termés. Végtelen esőzés, majd fagy és dér igyekezett megrontani a gabonát és gyümölcsöt mindenfelé az országon, s az új termés közönség olyan sokat ígérően szépek a termés-kilátások, mint amiknek már évek óta nem voltak. Az utóbbi hetekben pompás, meleg idő járt, de ebből is elég volt már, s a gazda közönség eső után sohajtózott. Ma azután kielégítést nyert ez a kívánság is. Estefelé felhők borították el az eget s eleinte cseperegre, majd éjfél után zuhogva hullott alá az áldást, langyos nyári eső.

— **Pável püspök utóda.** Pável Mihály nagyváradai görög katolikus püspök halálával a kormányt ismét nagy kérdés foglalkoztatja. A nagyváradai görög katolikus püspökség hazánkban egyike a legjövendelműbb katolikus püspökségeknek. Jövendelmét 400,000 koronára becsülik. E püspökségre egyik jelölt Radu Demeter lugosi püspök. Aspirálnak még a püspökségre *Lauran Agoston* dr. nagyváradai kanonok, a kit azonban Rómában már több ízben elejtettek, számításba jön még *Hosszu Vazul* dr. balázsfalvi kanonok, pápai prae átus, a kinek kinevezését budapesti képviselői körökben legvalószínűbbnek tartják. A káptalan az új püspök kinevezéseig választással gondoskodik a helyettesről. A püspökségi vagyont miniszteri kiküldött fogja megállapítani. Mint lapunknak Zágrábról táviratozzák, ott elterjedt hírek szerint Pável utódaul *Drohobeczky Gyula* körösi gör. kath. püspök van kiszemelve.

— **Házasság.** Tóth Lajos budapesti posta-és távirat-tiszt, volt aradi lakos házasságot kötött szeményei Szabó Erzsikével, özv. Szabó Károlyné tokaji szőlőbirtokos leányával.

— **Pályázók a kórházi orvosai állásra.** Ma járt le az aradmegyei közpórháznak megüresedett orvosai helyre a pályázati határidő. Az állásra pályáztak: *Steinhaus Emil* dr. és *Fényes Samu* dr. aradi orvosok, továbbá idegenből: *Tabajdi* dr. és *Meissler* dr.

— **A mellékcák világitásának kérdésében kiküldött bizottság** ma délután a városházán ülést tartott, melynek lefolyásáról vezető cikkünkben emlékezünk meg. Az ülésen *Varjassy Lajos* tanácsnok elnöklété alatt jelen voltak: *Gebhart István*, *Hegedűs László*, *Nachtnébel Udön*, *Simay István*, *Viragh Lajos*.

— **Bérmálás Pécskán.** Németh József csanádegyházmegyei főszentelt püspök a közeli napokban indul bérmautjára. E körútja alkalmával a püspöki helynök szombaton délelben indul Aradon át Magyarpécskára, ahol vasárnap és hétfőn bérmál, aztán visszatér Temesvárra. Pécskán nagy ünnepélyességgel készülnek fogadni a püspököt.

— **Kölcsey himnusza a román iskolában.** Egy Brátkán időző, ismert fővárosi író írta a következő érdekes sorokat: Brátkán tartózkodom pár nap óta, egy elemi iskolai vizsgálatot hallgattam itt végig. Brátka teljesen oláh falu, épp azért bámulatba ejtett bennünket az a tökéletes magyar felelet, amelyet a hat-nyolc éves gyermekek szótart, némelyik gyermek hat-nyolc kilométerre lakik az iskolától, akik a messze, alig lakott völgyekbe viszik a hazafiságnak azt a felemelő érzését, amelyet derék tanítójuk *Krajnik József* csepegtetett beléjük. A született román

gyermeknek elénekelték a himnuszt, a szózatot, elszavalták a talpra magyart s derék tanítójuk kérdésére csillogó szemmel vallották, hogy ők a magyar haza büszke fiai, az áldott magyar hazáé. Örvendetes tünet ez, amely fölött nem lehet szó nélkül napirendre térni.

— **Kigolyózás a Nemzeti Kaszinóban.** Az *E-s* jelenti: A *Nemzeti Kaszinóban* egy kigolyozási indítvány körül folyik most heves diskurzus. *Berchtold Miksa* gróf és *Forgách Antal* gróf a felvidéken birtokosszomszédok. Valami perük volt és a pert *Forgách esküje* folytán az utóbbi nyerte meg. *Berchtold* gróf több barátjának azt mondta, hogy *Forgách* azért nyerte meg a pert, mert *hamisan esküdött*. A kaszinó egy tagja erre az ügyet bejelentette a választmányának s kérte *Forgách* gróf kigolyozását. Nemsokára a választmányhoz érkezett *Forgách* grófnak egy levele, amelyben közölte, hogy *kaszinói tagságáról lemond*. Ugyanekkor kilépett a park-klubból is. A választmányi ülésen heves vita indult meg a felett, vajjon foglalkozzék-e a kaszinó a ballottage-indítvánnyal, vagy sem. Ebben a kérdésben a vélemények két részre oszlottak. Néhányan s különösen gróf *Szapáry Pál*, a jólismert fiatal arisztokrata azt hangoztatta, hogy miután gróf *Forgách* tagságáról lemondott, nem tekinthető kaszinói tagnak, s a kaszinónak nincs is joga többé bíraskodni fölötte. De ha kimondanák is a ballottage-t, azt egy kilépett tagon végrehajtani különben is lehetetlen. Külön véleményével azonban kissebbségben maradt. A választmány többsége elhatározta, hogy belemegy a gróft állítólag terhelő vád megvizsgálásába s ennek megejtésére gróf *Andrássy Tivadar*, gróf *Nádasdy Ferenc* és *Hallasz Pál* tábornokból álló háromtagú bizottságot küldött ki. A hármashozozott tegnap éjjel ült össze s vizsgálta az ügyet. A bizottság az ügyek állását nem közli senkivel, csak a választmányal hivatalosan.

— **A martiniquei katasztrófa és a magyarok.** A martiniquei katasztrófa alkalmával elszenvedett lakosság részére Magyarországon is nagygalom élén *Vaszary Kolos* hercegprimási *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Apponyi Albert* gróf, *Csáky Albin* gróf, *Lobkovitz Rudolf* herceg és *Jókai Mór* állanak. A gyűjtésre való felhívást *Jókai* fogja szövegezni.

— **A rétháti rablógyilkosság.** A minap részletes tudósítást hoztunk a *Rétháton* történt rablógyilkossági merényletről, melynek most már egy áldozata van. A szerencsétlen *Kvintusz Péter*, kit a revolverrel dolgozó betörők nyakszirtén lőttek, ma hosszú kínlás után meghalt. *Kvintusz* mint tudjuk, szomszédjának, *Pelcsernek* segélyére sietett, mikor annak a betörők minden holmiját az utcára vitték. *Kvintusz* kii akarta a merénylők kezéből venni a lopott ágy-neműt s ekkor lőttek rá. Hat lövés történt, de csak egy talált, még pedig halálosan. A temesvári kir. törvényszék központi vizsgálóbírója, *Kotzó Pál* és *Szigeti Henrik* dr. törvényszéki orvos ma Rétháton kiszállottak s ott *Szárnyassy Béla* dr. és *Stuhlick dr.* járási orvosok közreműködésével déli 12-órakor a boncolást megejtették. A boncolás eredménye konstata, hogy *Kvintusz* halála a nyakán történt lövés következtében állott be. Boncolás után a holttestet eltemették. Az új-aradi csendőrség ma Nagy-Komlósról távirati értesítést kapott, hogy több odaváló oláh személyében a rétháti rablógyilkosság tetteseit sikerült kinyomozni és letartóztatni. A gyilkosokat vasra verve a délután folyamán Uj-Aradra szállították.

— **Meghalt narkózis közben.** Karánsebesről írják, hogy *Dombi* ottani takarékpénztári könyvvezető neje a bécsi Rudolf közpórházban egy operációt megelőző narkózis közben meghalt. A szerencsétlen hölgy felkísérte beteg nővérét Bécsbe hol operációt végeztek rajta. Ez alka-

lomma önmagát is megvizsgáltatta és az orvosok neki is operációt ajánltak. Mikor aztán narkotizálták, (ugy látszik nem tudták, hogy szívhajos) majdnem észrevétlenül kilehelte lelkét. Az eset nagy részvétet keltett Karánsebesben.

— **Iskolás tiuk — vadházasságban.** Megdöbentő hírt kaptunk egy bánáti tanítótól: az erkölcsi elzüllés szomorú esetét jelentette. Az eset röviden a következő: Az ismétlőiskolabjárásra kötelezett tanulók között többször tapasztalta, hogy van közöttük nem egy olyan, a ki már *vadházasságban él*, ez szinte már mindennapi eset. Nemrég azonban egy másik, ennél még megdöbentőbb esetnek jött a nyomára. Egy elemi iskolás növendéke, a ki alig 12 éves, élt *vadházasságban* egy kis leánnyal, még pedig a szülők tudtával, a kik közönyösen vették az esetet. A tanító azonban nem vette úgy s jelentést tett illetékes helyen, a hol kötelességszerűen bizonyára elfognak járni az ügyben. Érdekes a leírás, a melyet a tanító ad a fiatal férjéről: teljes apáthiát figyelt meg rajta. Közönyösen ül a helyén, fáradtan tekint maga elé s mélyen beesett szeméi a bizonytalanban révedeznek. Ez az állapota hívta fel rá a tanítója figyelmét. A tanító nyílt és bátor fellépése minden dicsőretet megérdemel, de jelentéssel a dolog nincs megjavítja. Itt következetes munkára van szükség. A papnak és tanítónak kell e munkára szövetkezniök, de a közigazgatás embereinek is tudomást kell szerezni a dolgok állapotáról, hogy együttes erővel megoperálhassák e sebet, a mely rákfeneként veszélyezteteti a község testi és lelki egészségét.

— **Hirtelen halál.** *Schreyer Ede* 61 éves aradi polgár, aki hosszabb ideig volt Arad városi tisztviselője, ma reggel 8 órakor az izraelita templom közelében hirtelen összeesett és meghalt. Hült tetemeit vasárnap délelőtt 10 órakor a Rákócy-utca 12 számú házból fogják eltemetni a családi sírboltba. A megboldogultat nagy rokonság gyászolja.

— **Tihanyi Irmát letartóztatták.** Sopronból táviratozzák lapunknak: A bécsi törvényszék megkeresésére a soproni rendőrség ma letartóztatta a sokat emlegetett *Tihanyi Irmát*, a kit sokféle szélhámoskodás miatt köröztek. A szélhámos hölgyet soproni nyaralójában fogták el, honnan egyenesen az ügyészségre vitték.

— **Megszökött asztalosinas.** *Bogdán László* 18 éves aradi asztalos inas még április 22-én megszökött gazdájától, *Sebessy Ferenc* asztalos mestertől. Most kapott értesítést az aradi rendőrség Makortól, hogy a fiu ott van s *Jóó Imre* szobánál tartózkodik.

— **Öljön meg!** Budapestről írja tudósítónk: *Robusztus* természetű, jól öltözött uríember retott be ma délelőtt *Pekáry József*hez, a helyettes főkapitányhoz:

— **Gróf vagyok.** Öljön meg, mert különben megöl más! — kiáltotta a meglepett helyettes felé.

Pekáry József hamar fölismerte a helyzetet, karon fogta az idegent s bevezette *Vermes József* rendőrfogalmazóhoz. A fogalmazó fölismerte az idegent. Néhány órával előbb járt nála harmadmagával. Kísérői azt akarták, hogy a rendőrség helyezze el közveszélyesen örült rokonukat a tébolydában. A rendőrség azonban nem teljesítette kérésüket, mert a tébolydákban nincs hely. A három vendég erre kiment a tisztviselő szobájából, ám a folyosón magára hagyták az örültet s eltűntek. Így került aztán az örült *Pekáry József* helyettes főkapitány elé s kísérői végre elérték céljukat, mert a rendőrség magára maradt örültet mégis bevittette a tébolydába.

— **Az elfogott merénylő meséje.** Megirtuk, hogy egy Aradon elfogott gyilkos-merénylő, valami *Kraft György* nevű zilahi iparos-legény,

azt vallotta, hogy Szegeden pompás biztonságban élvezte huzamosabb ideig az aranyzabadságot, még pedig a rendőrség oltalma alatt. Gunyolódva szólta le a szegedi rendőrséget, hogy ott *Koczor János* helyettes főkapitánynál és más rendőrtisztnél privát munkákat teljesített, valami aranyozási munkákat. Meglepetve olvasta ezt a hírt a lapokban *Koczor h. főkapitány*, aki egyáltalán nem tud arról a gazfickóról semmit, aki most Aradon az ő nevét is emlegeti. Nála soha nem dolgozott, nem látta soha *Kraft Györgyöt*, de neki nem is volt esztendőök óta semmi aranyozni valója.

— **Égő ember a vonat tetején.** Debreczenből írják, hogy az ottani vasuti műhelytelepén végzetes szerencsétlenség történt a telep egyik munkásával, *Ókrós Sándorral*. A szerencsétlen ember a vasuti kocsi lámpásainak kipróbálása végett nagyobb mennyiségű petroliumot vitt magával az egyik kocsii tetejére. Mikor így az első lámpást megtöltötte, a hosszú kanócot, meilyel azt mindjárt meg is gyújtotta, nem a bádogtokba hanem véletlenül a petroliumos kannába dugta. Ez rögtön szétrobbant lángoló tartalma pedig meggyújtotta *Ókrós ruháját*. A gyors segítségnek köszönhető, szórakozott nagy munkás súlyos sebekkel bár, de mégis megmenekült a biztos tűzhaláltól.

— **A szalmakalap tisztítása.** A szalmakalap tisztítása nagyon egyszerű. Hintsük be a szalmakalapot egészen száraz buzalissal és keféljük azt egy tiszta, száraz kefével. Kövessük ezt a módszert rétegenként és nagy meglepéssel fogjuk tapasztalni, hogy a szalmakalap mily gyorsan és alaposan tisztul. Ne használjunk nagyon kemény kefét, nehogy a kalap fényes felületét karcoljuk. A dolog egyszerű és megérdemli, hogy kipróbálják.

— **Nagy tűz Kováczháza.** M. Kováczháza írja tudósítónk: Ma déli 12 órakor kigyuladt özv. *Belák Ferencné* háza. A tűz csakhamar átcapott a szomszédos *Franczek János* szabómester házára. A tűzoltóság gyorsan megjelent és két órai munka után sikerült az erős szél dacára, a tüzet lokalizálni. Mindkét ház biztosítva volt.

— **A hentesné milliói.** Bukarestből szenzációs örökségi ügy tárgyalásáról hoz hírt a táviró. A bukaresti törvényszék ma tárgyalta néhai *Marnó Cardini Katalin* asszony hagyatéki ügyét. Az elhunyt asszony *tizenkét millió forintot* hagyott hátra, melyre sok volt a pályázó. Többek közt egy szegény temesvári hentesné, *Muceu Alexa* is igényt jelentett be az örökségre. A bukaresti törvényszék a mai tárgyaláson *Muceu Alexát egyedüli örökösnek* minősítette s megítélte neki a 12 millió forintot. Az osztrák-magyar konzulátus közbenjárására az örökséget szekvesztrálták és értesítették a temesvári hentesné, aki bizonyosan nem számított az egész összegre.

— **Veszedelemes ló.** A mai heti állatvásáron egy takonykóros lovat fedeztek fel az orvosok. A ló *Oppel Lajos* székelyfalusi gazda tulajdona volt. A beteg állatot még a mai nap folyamán lebunkózták *Egri Gyula* áll. állatorvos és a katonai állatorvosok jelenlétében.

— **Katonazene a parkban.** A Baross-parki kioszk teraszán holnap, szombat este 8 órakor a katonazene hangversenyt rendez.

— **Aki megismeri Porter cipőit,** az föltétlenül meg van elégedve, s másoknak is ajánlja azokat. Valódi kezi gyártmányok, gondos készítmények a legjobb anyagból. Alakjuk elegáns, formájukat nem veszítik soha. Új készülnek, hogy a lábat ne kinnózzák, még a legérzékenyebbet sem. Rendkívül könnyűek, nyáron valóságos élvezet ily könnyű cipőben járni. A tartósságért kezességet vállal *Porter Vilmos Nagy* Aruháza a Szabadság-téren. Írásbeli és telefoni rendeléseknek különös gondot és figyelmet szentel a cég. Helyben szívesen küld házba is. Városi és megyei telefon 324.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A letartóztatott ügyvéd.

(Fényes Géza a börtönben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Nagy szenzációt okozott tegnap Berettyó Ujfaluban az egykori tekintélyes és kiváló képzettségű ügyvédnek, *Fényes Géza* letartóztatása. Tudta a kis mezővárosban mindenki, hogy nyomorban él és nélkülözésekkel küzd *Fényes Géza*, arról is beszéltek, hogy valami behajtás végett átadott követelés összegét, *Fényes Géza* megbízójának nem tudta elszámolni s e miatt bünvádi eljárás van ellene folyamatba, a letartóztatás híre mégis óriási feltűnést idézett elő.

Fényes Géza jobb időkben egyike volt a legkeresettebb ügyvédeknek a berettyó-ujfalui járásban, kinek irodájában 5—6 ember dolgozott. Anyagi romlása házasságával kezdődött. Neje, ki egy nagyváradai tekintélyes ügyvédnek volt a leánya, elhagyta a szerencsétlen embert s ettől kezdve rohamosan haladt *Fényes Géza* a lejtőn, irodáját elhanyagolta, nem törődött semmivel, így igen természetes és érthető volt, hogy ügyfelei végleg szakítottak vele.

Mintegy három évvel ezelőtt egy budapesti ügyvéd, valami végrehajtás alatt álló követelés behajtásával bízta meg *Fényes Gézát*, ki a megbízásnak rövidesen megfelelt, a követelést járulékaival együtt beszédte anélkül azonban, hogy ezzel budapesti megbízójának elszámolt volna. Több ízben szőlította fel megbízója, hogy vagy az ügyet adja vissza, vagy pedig a beszédett követelést adja át, ennek azonban *Fényes Géza* nem tett eleget, a megindult békés egyezkedési kísérletek sem vezettek sikerre, végre a budapesti ügyvéd megunt a sok várakozást, véget akarván vetni a dolognak, előbb figyelmeztette *Fényes Gézát* a bekövetkezendő veszélyre, majd midőn ennek sem volt fogantja, bünvádi feljelentést tett *Fényes Géza* ellen sikkasztás miatt a nagyváradai kir. ügyészségnél.

A nagyváradai törvényszék három ízben tűzött ki főtárgyalást, azonban *Fényes Géza* először egyszerűen elmaradt; a második határidőre már elővezetés terhe mellett lett megidézve, ennek sem volt eredménye és így a múlt hétre kitűzött végtárgyalás után az ügyészség nyomozó levelet bocsátott ki ellene.

Berettyó—Ujfaluban azt beszélték, hogy Amerikába ment *Fényes Géza*. Ez a híresztelés semmi alappal sem bírt, mert hiányzott az óriási uthoz szükséges összeg. *Fényes* pedig ezt annál kevésbé tudta megszerezni, mert családja állandóan még a legszükségesebb dolgokat is nélkülözte, a létfenntartáshoz.

Tegnap aztán ez a feltevés beigazolást nyert, mert *Fényes Géza* megjelent Ujfaluban, miről a csendőrség is tudomást szerzett és az ügyészség körözése alapján letartóztatta és erről táviratilag értesítette a nagyváradai ügyészséget. Két szuronyos csendőr kísérte be tegnap délután *Fényes Gézát* a nagyváradai ügyészség fogházába.

Dr. Thury Endre vizsgálóbíró hallgatta ki a szerencsétlen ügyvédet és egyben elrendelte ellene a vizsgálati fogságot, minthogy *Fényes*nek nincs állandó lakhelye és a büntetés előrelátható nagyságát tekintve, tartani lehet a szökéstől. *Fényes Géza* a letartóztató végzés ellen felfolyamodást jelentett be melynek elkészítésével, valamint a védelemmel *Hegyesi Márton* bízta meg.

Mikor *Fényes Gézát* a csendőrök a fogház kapuján bevitték, az álló őrszem nem is sejtve, hogy a teljesen elzüllött ember kicsoda, figyelmeztette, hogy álljon félre az utból és tegye

le a botot, mert itt már nem szabad azzal járni. A szegény, teljesen megtört ember néma megadással és könnyező szemekkel csak annyit tudott felelni: Igenis, leteszem, tudom.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A koczthelyi családirtó.** A nagykanizsai esküdtsek — mint lapunknak táviratban jelentik — ma folytatta a gyermekeinek meggyilkolásával vádolt *Laskay* gazdag fakereskedő bűnyének tárgyalását. A tanúk mind megerősítik, hogy *Laskay* gyermekeit megmérgezte. *Bolla József* tanunak a kis Feri gyakran panaszkodott, hogy atyja valami keserű folyadékot ad be neki. Egyik még ma is *Laskay* fiu szájából hallotta a tanu, hogy atyja egy ízben azt mondta neki és többi kis testvéreinek: meghaltok s angyalkát lesztek az égben. A tárgyalást holnap folytatják.

§ **Az anya rágalmozója.** Érdekes bűny került az aradi törvényszék elé. Egy fiatal jó módú almáskamarási lakos agyonütötte *Reisz Bálint* gazdát, mert az anyját megrágalmazta. Az ügy részletei a következők: *Reisz Bálint* együtt borozgatott *Brandt* almáskamarási korcsmájában a korcsmárossal. Ugy reggel 3 óra tájban *Reisz* és *Brandt* neki indultak a falunak. *Kurt István* háza elé érve, *Reisz* az esernyővel betörte *Kurték* háza ablakát. A zajra bent fölébredtek s *Kurt István* fia, *Kurt György* kapával kiment az utcára, hogy számoljon az éjjeli csendháborítókkal. A korcsma elé érve, hallgatózott *Kurt György*. Bent *Reisz* és *Brandt* éppen tárgyalták az ablakbetörést. Közben *Reisz* hahotával mondta, hogy *Kurt György tulajdonképpen az ő fia, mert az anyjával viszonya volt.* Ezen a fiatal *Kurt* annyira fölháborodott, hogy bosszura határozta el magát. Reggel 5 óra tájt *Reisz* kijött a korcsmából. *Kurt* utána indult és egy helyen utólérté. *Reisz* megfordult a léptek zajára s ekkor *Kurt* a kapával olyan hatalmas ütést mért *Reisz Bálint* fejére, hogy ez összerogyott. *Kurt* megijedt és elszaladt. Később az arrajárók *Reisz Bálintot halva találták az utcán.* A csendőrség elfogta *Kurtot*, aki töredelmesen bevallotta bűnét. Mentségeül azt hozta fel, hogy *Reisz* utonutfélen meséli, hogy ő *Reisz*nek a fia, s ezenközben az anyjáról megszegyenyítő dolgokat mondott. Mikor a korcsma előtt hallgatózott, *Reisz* megint dicsekedett evvel s ez hozta dűnbé őt. Nem akarta megölni. Az ügyészség erős felindulásban elküvetett halált okozó testi sértés miatt emelt vádat *Kurt György* ellen, aki legközelebb a törvényszék elé kerül.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

A rendetlen időjárás, úgy látszik, nem fog lekerülni a napirendről.

Már annyi száraz-melegünk van, hogy gazdáink félnek a további elemi csapásoktól. Különösen a buza kívánja az esőt, mert nélküle nem fejlődik ki kalásza.

A tengerit kapálják.

A gabna-árak emelkedése még tart, ám csekély behozatalunk elenyésző a kereslet nagyságára. Mintegy 150 métermázsza búzát, csupán vizimolnáraink vásároltak, míg a 200 métermázsza tengerit napi fogyasztóink vettek meg magasabb áron fizetve.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *Korona* értékben:

Buza I-ső minőségű 8.80—8.90.

Buza közép minőségű 8.50—8.70.

Tengeri 4.60—4.80.

Rozs névleges jegyzés 6.60—6.70.

Arpa névleges jegyzés 5.20—5.25.

Zab névleges jegyzés 6.20—6.50.

Az irányzat változatlan.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Engel Józsefné, Budapest.* — *Steiner Bernát, Párkány.* — *Lehmann Ferenc, Temesvár.* — *Skreikusz Jónás, Ecséd.* — *Groszmann A. F., Porosny.* — *Muzsik Vilmos Znaime.*

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 6. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 100—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 107—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 106—8 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 105—6 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 106—7 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 105—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 102—4 fillérig.

Sertéselészék: Junius 3. napján volt készlet 46,400 darab, junius 4. napján főlhajtatott 981 darab, junius 4. napján elszállított 284 darab, junius 5. napján maradt készlet 47,097 darab. Üzlet: Lanya.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, junius 6.

Délőzsde: Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngye, kedvtelen irányzat mellett 4,000 méter-mázsza kerül forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaműek nyugodtak. Időjárás szép, meleg.

Zárulat 12 órakor:

Buza juniusra	.....	.....
Buza októberre	.....	7.96—7.97
Rozs októberre	.....	6.66—6.67
Zab októberre	.....	5.90—5.91
Tengeri júliusra	.....	5.10—5.11
Tengeri augusztusra	.....	5.17—5.18
Repcé augusztusra	.....	11.80—11.90

Zárulat 5 órakor:

Buza juniusra	.....	.....
Buza októberre	.....	7.94—7.95
Rozs októberre	.....	6.64—6.65
Zab októberre	.....	5.89—5.90
Tengeri júliusra	.....	5.10—5.11
Tengeri augusztusra	.....	5.17—5.18
Repcé augusztusra	.....	11.80—11.90

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	.....	687.50
Magyar hitelrészvény	.....	706.—
Leszámitolóbank részvény	.....	438.—
Rima-Murányi vasmű részvény	.....	519.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	.....	700.50
Közúti vasút	.....	619.—
Vároai villamos vasút részvény	.....	311.—

NAPIREND.

Junius 7. Szombat. Róm. kath. naptár: Róbert. — Protestáns naptár: Róbert. — Izraelita naptár: Sabbat, Bam. 6. P. — Görög-keleti naptár (május 25.): Iván fejvetele. — A nap két 3 óra 48 perckor, nyugszik 7 óra 36 perckor. — A hold két 5 óra 11 perckor, nyugszik 8 óra 41 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, onyhe, elvételve csapadék, zivatarok.

Junius 7. Az aradi tanítótestületek segélyalapjának rendkívüli közgyűlése délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Polgári fiúiskola rajzterem.) — A Meteor kerékpárklub értekezlete este 9 órakor.

Junius 8. A II. kerületi fillér-asztaltársaság júniálisa (Csálai erdő.) — Az aradi kir. főgymnasium és állami főreáliskola ifjúsági segélyző-egyesületének közgyűlése délelőtt 11 órakor (Lyceum.) — Az aradi polgári lövészet-egyet közgyűlése délután 5 órakor (Lövöldé.)

CSARNOK.

Történetek

egy ócska paradicsomban.

Irt: Hevesi Jenő. [3]

(Folytatás.)

IV. A sors útja.

Ádám vigan pöffelkeve, sétálni kezdett.

A nap fényesen sütött alá.

A madarak hangosan csicseregtek a terebélyes, nagy fák lombjai között. A gyönyörű bokrok és cserjék bódító illatában fűrésztölték meg az egész paradicsomot.

Ádám gyönyörrel legeltette körül tekintését a remek tájon, miközben élvezettel szivta szüzdohányát.

Tejlesen meg volt elégedve a világgal.

Finánc nem volt a paradicsomban, az adó-végrehajtó nem zaklatta és kifizetetlen szabókontó sem háborgatta éjjeli nyugalma. Egyszóval: minden tekintetben tisztának érezte a lelkiismeretét.

Nyugodtan sétált tova.

Egyszerre különös látvány kötötte le a figyelmét.

A terebélyes diófa földigérő vastag ágain, amelyek teljesen elzárták előle az utat, egy ismeretlen alak himbálózott.

Meghökkent.

— Bizonyosan valami ergyilkos lehet, aki belopódzott a paradicsomba, hogy megfoszson életemtől, — gondolta Ádám és védelmi állásba helyezve magát, merőn figyelte az idegen mozdulatait.

Kezdetben vissza akart fordulni, hogy ne kelljen az ismeretlennel találkoznia.

— De nem! nubia párduca nem szül gyáva nyulfiakat! — gondolta magában.

Büszkén kifeszítette mellét és miközben megszorította jobbkezeben a pipaszárat, harsány hangon kiáltott fel a fára.

— Állj! Ki vagy?

Az alak a parancsszó hallatára gyorsan eleresztette az ágat és egy légtornásznak is becsületére való hatalmas ugrással Adám előtt termett.

Ott aztán megállt bután, mint egy ágyugolyó és mereven tekintett az első ember féltéken pislogó szeméibe.

Sokáig álltak így, némán szemlélve egymást. Egyik sem meré megszakítani a kínos csendet. Végre az ismeretlen határozott.

Bizalmasan Ádám felé nyujtva hosszú kezeit, kivette anak szájából a pipát.

— Hoci! — mondá erélyesen.

— De kérem, micsoda dolog ez? Uraságod nem tanult illemet?

Az alak nem felelt. Minden igyekezetét arra fordította, hogy a pipa ki ne aludjék, Ádám zavartan kérdezte:

— Uraságod, ugy látszik, itt idegen?

— Nem, én idevaló vagyok.

— Csodálatos dolog, hogy még eddig nem volt szerencsém önnel találkozni.

— Rézsémről a szerencse. — udvariaskodott az ismeretlen és Ádám szeme közé fujta a füstöt. Majd később nagyot szíva a pipából, mondá:

— Nem szeretem a társaságokat. Magamba vonultan töltöm napjaimat.

— Talán valami fogadalmat tett uraságod?

— Nem. Minálunk ez a szokás

— Már mint az angoloknál?

— Angol a kutya, de nem én!

— Bocsánat, azt hittem... szintén olyan buta orcával méltóztatik birni, mint a kődös Albion fiai.

— Uram, ez sértés. Ezért ön nekem elégtétellel tartozik.

— Nagyon szívesen. Itt a névjegyem.

Ezzel feléje dobott egy falevelet, melybe bele volt karcolva a neve.

— Várom az öné.

— Nekem nincs.

— Pfüj! Maga paraszt! Még névjegye sincs. Hát mivel szokta ön látogatásait bejelenteni?

— Ezzel! — mondá az ismeretlen szörnyű dühösen és Ádám arcába kapott hosszú körmeivel.

Ádám védekezett ahogy lehetett, de csakhamar belátta, hogy ellenfele jóval erősebb, mint ő. Itt tehát csakis radikális kura segíthet.

Azt hiába remélte, hogy ellenfele kifárad s azért ahhoz az eljárásához folyamodott, a melyhez a mai korban szoktak a hozzá hasonló bátor ifjak fordulni: a futáshoz.

Tartsa ezt akárki szégyennek, ő bizony nem bánta. Futott, amint csak lábai bírták.

Az ismeretlen utána. Sőt, uram bocsás! — hogy hamarabb utolérje még négykézláb is futott!

Ádám nem sokáig győzte szuszszal. Hirtelen megállott. Ezt tette az idegen is. Mindketten szörnyen kifáradtak a versenyfutásban. Sőt, ha lehet hinni a krónikásnak, mikor letörték homlokukról az izzadságcseppeket, egyszerre kiáltottak fel:

— Kutya fékom teremtette! Ez aztán az igazi Kneipp-kura!

Alig fujta ki magát egy kissé Ádám, tova akart rohanni. Az ismeretlen tartóztatta.

— Megállj te golyhó, ne fuss előlem.

— Persze, hogy agyonüssön!

— Kikérem magamnak. Nem vagyok én rablógylkos!

— Hát már nem haragszik?

— Nem is haragudtam.

— Hát akkor miért akart megfogni?

— Hogy ki ne fuss a világból. No hiszen belőled is jó osztrák generális válna! Ugy futsz, mintha puskából lőttek volna ki.

(Folytatása következik.)

Nyári színház.

Szombaton, 1902. évi június hó 7-én:

DISZELŐADÁS

a Nemzeti Szalon megnyitása alkalmából.

Prolog.

Irt: Rózsa Miklós. Előadja: Gazdi Aranka.

Faust.

Opera 5 felvonásban. Szövegét írta: Barchier és Carre. Fordította: Ormay és Böhm G. Zenéjét írta: Gounaud.

SZEMÉLYEK:

Faust, doktor	Bejczy Gy.	Mártha, dajka	Pajor Ágnes.
Mephisto	Polgár S.	Siebel	Karácsonyi.
Margaretha	Singhoff V.	Wagner	Juhász S.
Valentin	Szabó József.	Egy koldus	Szabó S.

Kezdeté este 7 és fél órakor.

Katonazene a Baross-kioszkban.

Ma szombaton, f. hó 7-én

este 8 órától kezdve

a Baross-Kioszkban NAGY

katonai-hangverseny

tartatik.

Egyben értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a nyáron át minden héten **szombat és szerdán** katonazene lesz.

Belépti-díj személyenként 30 fillér.

Kezdeté este 8 órakor.

Számos látogatást kér

teljes tisztelettel:

Nagy Lajos,

1028

bérlelő.

Kert-megnyitás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

Japán-kávéházunk

kerthelyiségét

ma szombaton, junius 7-én

egy jól szervezett

zenekarral

megnyitjuk.

Becsés pártfogást kér

kiváló tisztelettel:

Braun és Schuch

Millennium sörcsarnok és étterem tulajdonosok.

1031

Magy. kir. Államvasutak.

64795—902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1903. évben esetleg 3 éven át szükséges fém, acél és vasnemű anyagok szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi június hó 10-ének déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi június hó 9-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magyar kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1902. évi május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

1167—1902. tkvi. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az ujaradi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kaufmann Mór székesuti lakos kereskedő, valamint német-szentpéteri takarékos és előleggyűjtő végrehajtónak, Bekker Vendel és neje Jobb Margit végrehajtást szenvedő elleni 233 korona 56 f és illetve 200 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében, a temesvári kir. törvényszék (az ujaradi kir. járásbiróság) területén lévő német-szentpéteren fekvő a német-szentpéteri 619. sz. tjkvben felvett fele részben végrehajtást szenvedő Bekker Vendel és neje szül. Jobb Margit, fele részben pedig végrehajtás alatt nem álló Kern Péter nevén álló

A. I. 1. sorsz. 592—3/a. hr. számú 232. összeírási számú 645 □-öl területű beltelkes házra az árverést 2000 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi július hó 9-ik napján délelőtti 9 órakor Német-szentpéter község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 200 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

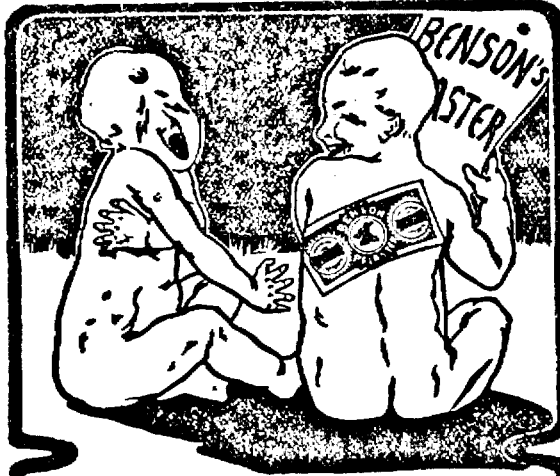
Kelt Uj-Aradon 1902. évi április hó 12 napján.

Az ujaradi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

kir. aljárásbiró.

MÁRIA-RADNAI GYOMORCSEPPEK.
Gyomorgörce, gyomorfájás, erős gyomorhurut és étvágytalanság ellen biztos szer.
Egy üveg ára 80 fillér.
M.-Radnai vértisztító és fájdalom nélküli hashajtó labdacskok.
Egy doboz ára 60 fillér.
M.-radnai lábizzadás elleni kenőcs.
Kipróbált hatása, egy tégely használata elegendő. — Egy tégely ára 1 kor.
Kossuth-féle M.-radnai Gyöngyvirág-Creme.
Ápolja, szépíti és finomítja az arcbőrt, eltávolít májfoltot, szeplőt pattanásokat, bőrtakákat és az arcnak bánt és üdéséget kölcsönöz.
Kis tégely 1 korona. — Nagy tégely 2 korona.
M.-radnai gyomorerősítő tea.
Egy csomag ára 1 kor. 20 fill.
Mária-radnai hajessentia biztos szer hajhullás és fejkorpa ellen kitűnő hajápoló szer.
1 üveg ára 2 korona.
Kitűnő közkedveltségnek örvendő Kossuth-féle bajuszpedrő.
Egy doboz ára 30 fillér. 421
Kaphatók:
UDVARDI KOSSUTH PÁL
a „Mégváltó”-hoz címzett gyógyszerárban **M.-Radnán**, és az ország minden nagyobb gyógyszerárban. — Gyógyszereszek részére Aradon Vojtek és Welsz gyógyszerár kereskedőknél.

Seabury & Johnson-féle
Benson-Tapasza
a leghatásosabb szer
Köszvény, csusz, derékfájás.
csipőfájás, hátbaj,
mellbaj, köhögés,
minden meghűlés ellen.
Óvakodjunk csekélyebb értékű utáztatoktól!
Louis Ritz & Co., Hamburg.
Aradon kapható: Földes Kelemen, Hajós Árpád gyógyszerára az „Isteni Gondviselés”-hez és Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Szabadság-tér. 1804

Hölgyeknek és Uraknak
egyaránt ajánlható az általam készített „Contre Son” korpa elleni fejmosó, mely a legtisztább anyagokból van összeállítva.
Hogy az egészségre nem káros anyagokat tartalmaz, igazolja egy budapesti kir. ker. törvényszéki hites vegyész, valamint a zürichi nemzetközi vegyintézet bizonyítványa.
Ezen fejmosó rendszer használata megszünteti a fejkorpa képződést, a hajnak selyemszerű finomságot és igen szép fényt ad.
Nem állítom, hogy hajnövesztő, hanem az által, hogy a fejbőr tiszta és korpa mentes, a hajhullást enyhíti.
Ezen fejmosó minden esetben a legnagyobb sikerrel lett használva, mit számtalan egyénnel tudok igazolni.
Kitűnő hatásánál fogva számtalan esetben ajánlva lett dr. Tisch Mór Arad város tb. főorvosa által.
Gyors száradása által a legérzékenyebb fejen is használható.
Egy üveg ára 65 krajczár.
A n. é. közönség becses bizalmát kérve, maradtam kiváló tisztelettel
TURÓCZY ELEK
fodrász 1735
Arad, Andrássy-tér 18. Salacz-utczai rész.

Ügyes és megbízható
lapelárusítók
havi
20. kor. fizetéssel
és nagy mellékjövedelemmel
felvétetnek
a kiadóhivatalban.

1119—1902. tkvi. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az ujaradi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Sepeczán György kiszetői lakos végrehajtónak, Sepeczán Száva csicséri lakos végrehajtást szenvedő elleni 166 kor. 66 fillér tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében, a temesvári kir. törvényszék (az ujaradi kir. járásbiróság területén lévő, székesuton fekvő, a székesuti 138. sz. tjkvben A. I. 1—7. sorszám 2734. 1394. 1929. 2082. 2442. 3014. 3230 hr. szám 138. össz. számú beltelkes ház és fél urb. telekből B. 4. alatti Sepeczán Szávát megillető 1/3 rész jutalékának az árverést 2058 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi július hó 7 ik napján délelőtti 9 órakor Székesut község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 205 kor. 80 fillért, készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Uj Aradon, 1902. évi április hó 12. napján.

Az ujaradi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatósága.
1026 kir. aljárásbiró.

„Aradi Estilap”

és

„Aradi Reggeli Lap”

az Aradhoz közel fekvő városokban

ügynököket keres,

kik a nevezett lapokat — melyeknek ára 1—1 kr. és olcsóságuknál fogva a legnagyobb elterjedtségre tarthatnak számot — szokásos jutalék mellett terjesztenék és árusítanák.

Ajánlatokat elfogad az

Aradi nyomda részvénytársaság.

A "Vas" fürdő

börbe adandó. Érdeklődők bővebb felvilágosítást nyerhetnek Ferdinánd-utca 5. sz. alatt. 1028

VAJDA BENŐ

fogorvos

Arad, Szabadság-tér Színház-épület.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombirozása feltűnően olcsón, jótállás mellett. 768

Fájdalom nélküli foghuzás 1 forint.

Házi csengők

bevezetését és javítását szakszerűen végzi:

Kalmár József

villanyműszerész, 58

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Kerékpár és varrógép raktár. Szakszerű javítóműhely;

TELEFON

Legnagyobb választék arany, ezüst és ékszer-tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota.

Zálogzédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz fizetés mellett a legmagasabb árrban megvétetnek, vagy be-cseréltetnek.

Permetező

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 906

tüzi fecskendők,
borszivattyúk,kutak és gummi tömlők
gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg rheuma, csúz, köszvény és idegzésé ellen

a villamfényfürdőket. 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógyimódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. Telefon 270.

Lubló gyógyfürdő.

Szénsavas vasas (pezsög) és moor fürdők. Vasas források felette dusak szénsavban.

— Ivó, fürdő és területi gyógyimód. —

Kitűnő sikert vírszegénység- és súlyos betegségek, testi és szellemi túlerőltetés után, különösen pedig női bajoknál.
Pormentes vedett fekvés (556 m.) Kiterjedt fenyves erdők között, kényelmes lakások és kitűnő ellátás mérsékelt árak mellett.
Állandó fürdőorvos: dr. Platzer Sándor volt egyetemi tanársegéd, Kézmárczky tanár udv. tanácsos egyetemi női klinikáján.
Kitűnő vendéglő jutányos árak mellett.
Étkezés a la carte vagy penzióban.
Posta és táviratállomás. (Lublófürdő.) Zónajegyek. Elő és utóutakban tetemes árkedvezmény. Lakás, fürdők és étkezésnél Szobák hetenként 10 kor., étkezés penzióban 20 koronától kezdve.
Az ásványvíz (Amália forrás) friss töltésben kapható a forráskezelésnél és minden nagyobb ásványvízkereskedésben.
Prospektust küld és bővebb felvilágosítással szolgál

az uradalmi fürdőgondnokság

Lublófürdőn (Szepesmegye.)

1029

Az ásványvíz eladásra elárusítók kerestetnek.

ALAPITTATOTT 1876.**BERÁN ANTAL ÉS FIA**

kárpitós és diszitő

Aradon, Szabadság-tér 20. sz. (Gróf Nádasdy-ház.)

Elvállalnak a legegyszerűbbtől a legfinomabb

lakás-berendezést minden stýlben

a legjutányosabb árak mellett.

Kárpit-papír nagy raktár.

(Tapéta) gipsz és Machse, dombor-menyezetek és kemény dombormű

a legművésziesebb kivitelben. — Tervek és árjegyzékek kívánatra lesz készítve. Minden fővárosi verseny kizárva.

Lószőr, afrik és szégras matracz raktáron.

Mindennemű vászon és fa-ablakredőnyök, egyleti disz és diszitési zászlók gyártási terme, ünnepélyek és termek diszitési vállalata.

Tekeasztalok behuzása helyben és vidéken.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

teljes tisztelettel

Berán Antal és Fia.

955

Vidéki megrendelések pontosan eszközölitetnek.